

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

« Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις» (Α' Κο 1,30)



ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Ε΄
ΕΤΟΣ ΟΣΤ΄
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2021
Ἄρ. Φύλ. 910

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

Μηνιαίο Ύργανο
Όμωνύμου Όρθοδόξου Άδελφότητας
ΚΩΔΙΚΟΣ: 2534

Τεύχ. 910, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2021

**Ίδιοκτησία - Έκδοση
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
Πέλοπος 7, 546 33 Θεσ/νίκη
Τηλ. - fax: 2310 270630, 274518
www.apolytrosis.gr
e-mail: apolytrosis@otenet.gr**

**Δ/ντής Συντάξεως:
Γεώργιος Μυτιληναίος
Άλ. Συμεωνίδη 6, 54639 Θεσ/νίκη**

**Δημιουργικό, προεκτύπωση,
καλλιτεχνική επίμελεια:**

«Χριστιανική Έλπίς»
Όρθόδοξη Άδελφότητα,
Φίλυρο Θεσ/νίκης
Τηλ.: 2310 677136

Έκτύπωση - βιβλιοδεσία:
«Μέλισσα», Άσπρβάλτα
Τηλ.: 23970 23313

Έτήσια συνδρομή:

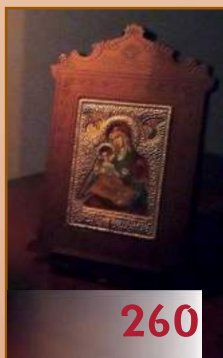
Έσωτερικού: 10€
Έξωτερικού: 35€
Κύπρου: 25€ ΗΠΑ: 45\$
Καναδά: 50\$ Αύστραλίας: 55\$

Άρ. λογ. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ:
6074010115324
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»

**Γιά τούς συνδρομητές
του έξωτερικού**
IBAN: GR 94 0171 0740 0060
7401 0115 324

Περιεχόμενα

Εύρηκαμεν τόν Μεσσιάν!.....	259
Τό δώρο τής προσευχής	260
Οί καταδικοί Του κατάδικοι	262
Ό Θεός στή γή μας	264
Νεομάρτυρες (ποίημα).....	267
Ό Έπανάσταση του 1821. Ζ΄. 1827-30	268
Στή γιορτή του Πρωτοκλήτου	270
Ό προσφορά του κλήρου στον Άγώνα του 1821 (Β΄)	272
Λουντοβίκο Λιπαρίνι	274
Τέσσερις γυναίκες πρότυπα	276
Άναμνήσεις από μιά μακρόχρονη φίλια	278
Χειραγωγός τής νεότητας	279
Τό πρωταρχικό δικαίωμα του παιδιού.....	280
Ό δικός μας... «Γουτεμβέργιος».....	282
«Έβγα άπ' τόν τάφο, Θοδωρή Κολοκοτρώνη!»	285
Ψαλμός 103.....	288
Νηστεύεις; Πρόσεχε!	289
Κατασκηνωτικό ταξίδι.....	290
Ζητείται όμπρέλα (διήγημα).....	292
Συζητώντας τά γεγονότα	294



260



280



285



Εύρήκαμεν τὸν Μεσσίαν!

Ὁ Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, μαγνητισμένος ἀπὸ τὴν παρουσία τοῦ Κυρίου, ὁποῖος διέρχεται ἀπὸ τὴν περιοχὴ του, λέει μὲ δέος: «Ἴδε ὁ ἄμνος τοῦ Θεοῦ» (Ἰω 1,36). Δηλαδή, «Νά! Αὐτός εἶναι ὁ Μεσσίας πού προανήγγειλαν οἱ προφήτες».

Ὁ μαθητής του Ἄνδρέας, πού στέκει ἐκεῖ κοντά του, ἀκούει τὴ μαρτυρία τοῦ διδασκάλου του καὶ σκιρτᾷ. Αὐτός λοιπὸν εἶναι ὁ προσδοκώμενος ἐπὶ αἰῶνες λυτρωτής τοῦ Ἰσραήλ! Ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τὴ Ναζαρέτ! Καὶ χωρὶς νά χάσει καθόλου χρόνο, τὸν πλησιάζει, τὸν συναναστρέφεται καὶ ἔκθαμβος ἀπὸ τὴν ἀσύγκριτη ἀνακάλυψη τρέχει στὸν ἀδελφὸ του Σίμωνα -τὸν μετέπειτα Πέτρο- καὶ τοῦ λέει: «Εύρήκαμεν τὸν Μεσσίαν!» (Ἰω 1,42).

Ἀληθινὰ μοναδικές στιγμές! Πόσο ὑπέφερε καὶ πόνεσε ἡ ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὸν θρίαμβο τοῦ σατανᾶ στὴν Ἐδέμ! Παρασυρμένος ὁ Ἄδὰμ ἀπὸ τὴν πλανερὴ ὑπόσχεση τοῦ ἀρχέκακου γιὰ ἰσοθεΐα, ἀρνήθηκε τὸν Δημιουργό του καὶ διέκοψε τὸν σύνδεσμό του μαζί του. Καὶ τότε ἐπῆλθε ὁ ὄλεθρος: Ὁ θάνατος δέσποσε στὴν ὑπαρξή του καὶ τὴν ὁδήγησε ἀναπόδραστα στὸν τάφο. Καὶ ὁ διάβολος φαινόταν πλέον ἀνίκητος.

Ὅμως ἀκριβῶς τότε, τὴν ὥρα τῆς καταστροφῆς, ὁ ἅγιος Θεὸς ἄφησε ν' ἀνατεῖλει μιὰ ἀχτίδα ἐλπίδας. Ὅχι, δέν θά θριαμβεύει τό κακὸ αἰῶνια. Κάποτε ἕνας ἀπόγονος τῆς Εὔας -μόνο τῆς Εὔας- θά συντρίψει τό κεφάλι τοῦ φιδιοῦ ἐκείνου καὶ θά μᾶς ἀπαλλάξει μιὰ γιὰ πάντα ἀπὸ τὴν τυραννία του.

Καὶ ἰδοῦ! Ἡ προφητεία ἐκπληρώνεται στό πρόσωπο τοῦ Ναζωραίου. Αὐτός εἶναι πού θά καταλύσει τό σατανικὸ ἔργο. Εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ πού ἔγινε καὶ υἱὸς τῆς Παρθένου. Καὶ ὁ Ἄνδρέας μαζί μὲ τὸν ἀδελφὸ του καὶ ἄλλους δέκα προσκαλοῦνται νά διακονήσουν τὴν ἱερὴ αὐτὴ ὑπόθεση· νά γίνουν ἀπόστολοι τοῦ Μεσσία καὶ νά κηρύξουν στὸν κόσμον ὅτι ἡ σωτηρία εἶναι πλέον γεγονός καὶ προσφέρεται σέ ὅλους. Θά ἀντιμετωπίσουν θλίψεις, δοκιμασίες, ἀντιξοότητες, διωγμούς -ποτέ ἡ ἀλήθεια δέν γίνεται ἀμέσως ἀποδεκτὴ-, ὅμως θά νικήσουν. Θά νικήσουν μὲ τὴ δύναμη τοῦ Χριστοῦ, μὲ τὴν ἀστραπή τῆς ἀνάστασής του.

Ὁ ἀπόστολος Ἄνδρέας, πού ἡ μνήμη του τιμᾶται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία στίς 30 Νοεμβρίου, εἶναι ἡ ἀρχή, ὁ πρωτόκλητος ἀπὸ τοὺς Δώδεκα. Ἀποδείχθηκε θεμέλιο καλὸ, γερό καὶ στέρεο γιὰ τὴν οἰκοδομὴ πού ἔχτισε ὁ Κύριος. Μά πρὶν ἀπ' ὅλα ἦταν καὶ θά εἶναι πάντα μιὰ φωνή· ἕνα ἰσχυρότατο megάφωνο πού θά μεταδίδει στὴν οἰκουμένη τό ἀφυπνιστικὸ, ζωοποιὸ μήνυμα: «Εύρήκαμεν τὸν Μεσσίαν!».



Τό δῶρο τῆς προσευχῆς

Μία ἀπό τίς πιό μεγάλες εὐλογίες τοῦ Θεοῦ στόν ἄνθρωπο εἶναι καί τό δῶρο τῆς προσευχῆς. Τό ὅτι δηλαδή ἐνῶ εἴμαστε χωμάτινοι καί ἐλάχιστοι μπροστά του, ἔχουμε τή δυνατότητα νά ἐπικοινωνοῦμε ἄμεσα μαζί του, νά τοῦ μιλάμε καί νά ἀπολαμβάνουμε τή χαρά τῆς παρουσίας του.

Πόσο ἀναγκαία εἶναι ἡ προσευχή τό γνωρίζουμε καλά ὅλοι οἱ Χριστιανοί. Εἶναι τόσο ἀναγκαία, ὅσο ἀναγκαῖος εἶναι ὁ ἥλιος, ἡ τροφή, τό νερό, καί πολύ περισσότερο ἀκόμη. Χαρακτηριστικά ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ἐραστής τῆς προσευχῆς, λέει ὅτι εἶναι ἀναγκαιότερη καί ἀπ' αὐτή τήν ἀναπνοή: «Μνημονευτέον γάρ Θεοῦ μᾶλλον ἢ ἀναπνευστέον», «εἶναι προτιμότερο νά θυμᾶσαι τόν Θεό παρά νά ἀναπνέεις». Κι αὐτό βέβαια ὄχι γιά ἄλλον λόγο ἀλλά διότι μέ τήν ἀναπνοή κοινωνεῖς τόν κόσμο αὐτόν τόν φθαρτό καί μάταιο, ἐνῶ μέ τήν προσευχή ἀναπνέεις Οὐρανό καί ἀνάσταση. Καί πόσο ἐκπληκτικό εἶναι πού ὁ Κύριος τοῦ σύμπαντος συγκαταβαίνει καί μᾶς ἀκούει καί μᾶς συναναστρέφεται! Δέν εἶναι μόνο πού εἴμαστε τόσο φτωχοί μπροστά στό ἄπειρο τῆς μεγαλοσύνης του. Εἶναι καί τό ὅτι εἴμαστε ταλαίπωροι καί βυθισμένοι μέσα στήν ἀθλιότητα τῶν ἁμαρτιῶν μας. Πραγματικά εἶναι νά ἀπορεῖ κανεῖς πῶς ὁ ἅγιος Θεός ὄχι μόνο μᾶς ἀνέχεται νά τοῦ ἀπευθυνόμαστε ἀλλά καί μᾶς ἀγκαλιάζει μέ ἀγάπη ἀσύλληπτη, ἄν καί ἀντάρτες καί ὑβριστές του! Ὅντως φοβερό μυστήριο ἡ προσευχή, ἄν καί δέν ἀναλογιζόμαστε συχνά αὐτή τήν ἀλήθεια. Πολλοί ἀπό μᾶς βουλιάζουμε μέσα στόν βάλτο τῆς συνήθειας καί τῆς ρηχότητας καί προσευχόμαστε χωρίς τήν παραμικρή συνείδηση τοῦ μεγαλείου αὐτῆς τῆς ὥρας...


Ἡ προσευχή εἶναι παντοδύναμη. Ἀναφέρω δύο μόνο παραδείγματα ἀπό τά πολλά πού μνημονεῖ ἡ ἅγια Γραφή: Ὁ προφήτης Ἡλίας, τό πιό φοβερό ἀπό τά «τσομπανόσκυλα» τοῦ Θεοῦ πού προστάτευσε τόν Ἰσραήλ ἀπό τοὺς λύκους τῆς εἰδωλολατρίας, κατέβασε μέ τήν προσευχή του φωτιά ἀπό τόν οὐρανό καί ἀπέδειξε ἔτσι στοὺς ἀποστάτες ποιός εἶναι ὁ ἀληθινός Κύριος (βλ. Γ' Βα 18,17-40). Καί ἐ-

πίσης, ἡ «έκτενης» προσευχή τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων ἐλευθέρωσε τόν φυλακισμένο ἀπόστολο Πέτρο ἀπό τὰ δεσμά του καί τοῦ ἄνοιξε ἀνεμπόδιστα τίς πύλες τῆς φυλακῆς γιά νά σωθεῖ (βλ. Πρξ 12,3-11).

Ἡ προσευχή διασχίζει τόν ἄβато οὐρανό, καί φτάνει μέχρι τόν θρόνο τοῦ Θεοῦ. Καί μπορεῖ αὐτός πού προσεύχεται νά εἶναι ἕνας ταπεινός βοσκός, καί μάλιστα βραδύγλωσσος, ὅπως ὁ Μωυσῆς, ὡστόσο ἡ προσευχή του νά ἔχει τή δύναμη νά προκαλέσει τόν Κύριο καί νά ἀποσπάσει τήν προσοχή του «ἐκβιαστικά». Βέβαια τόσο ὁ Μωυσῆς, ὅσο καί ὁ Ἡλίας καί ἡ ἐκκλησιαστική κοινότητα πού στήριξε τόν ἀπόστολο Πέτρο καί ἀναφέραμε πιο πάνω, εἶχαν δύο κοινά χαρακτηριστικά, τά ὁποῖα ἀποτελοῦν προϋπόθεση γιά νά εἰσακουστῆ μιά προσευχή: τήν πίστη στόν Θεό καί τήν ἀγάπη. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς εἶναι κατηγορηματικός: Ἐάν ἔχουμε πίστη «ὡς κόκκον σινάπεως», τότε ἡ προσευχή μας μπορεῖ νά μετακινήσει ἀκόμη καί βουνά (Μθ 17,20). Ἡ ἀναφορά του αὐτή στόν κόκκο τοῦ σιναπιοῦ, πού εἶναι ὁ πιο μικρός ἀπό ὅλους τούς σπόρους κι ὅμως βλαστάνει ἀπ' αὐτόν ὀλόκληρο δέντρο, δέν σημαίνει τή λίγη πίστη. Δέν ἐννοεῖ δηλαδή ὁ Χριστός ὅτι ἀρκεῖ νά ἔχουμε ἔστω καί λίγη πίστη. Σημαίνει ἀντίθετα ὅτι ἂν ὑπάρχει στόν ἀδύναμο καί μικρό ἄνθρωπο τόσο δυνατή πίστη, ὅσο δυνατή εἶναι ἡ ἀναπαραγωγική ἰκανότητα στόν μικρότατο σιναπόσπορο, τότε ἡ προσευχή του μπορεῖ νά κατορθώσει τό ἀδιανόητο. Τότε μπορεῖ ὁ πιστός νά ἀκίνητοποιεῖ τόν ἥλιο, μπορεῖ νά συναναστρέφεται λιοντάρια καί νά μή θίγεται οὔτε τρίχα του, μπορεῖ νά βαδίζει πάνω στή θάλασσα σάν σέ στεριά, μπορεῖ νά θεραπεύει ἐκ γενετῆς χωλούς, μπορεῖ ἀκόμη καί νά ἀνασταίνει νεκρούς!

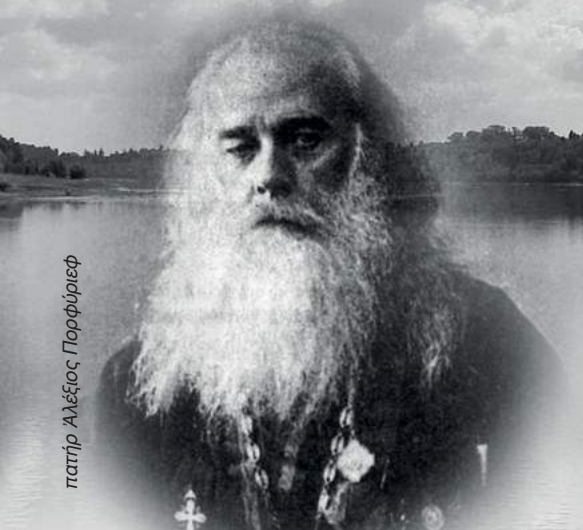
Βέβαια χρειάζεται, ὅπως εἶπα, καί ἡ ἀγάπη. Ἡ ἀγάπη στόν Θεό καί ἡ ἀγάπη στόν συνάνθρωπο. Ἐάν δέν ὑπάρχουν αὐτές οἱ δύο ἀγάπες, εἶναι ἀδύνατον νά ὑψωθεῖ ἡ προσευχή μας στόν οὐρανό. Οἱ ἀγάπες αὐτές εἶναι τὰ αετήσια φτερά της καί χρειάζονται ὅπως ὅποτε ἀμφοτέρως. Ἐάν λείπει ἡ μία, ἡ ἄλλη ἀκυρώνεται, καταρρέει. Διότι ἀγαπῶ τόν Κύριο σημαίνει πολύ ἀπλά τηρῶ τίς ἐντολές του, καί ἡ κορυφαία, ἡ «καινή» ἐντολή του εἶναι νά ἀγαπῶ τόν συνάνθρωπό μου, ὅπως ἀγάπησε ἐμᾶς Ἰεκεῖνος. Ἐλλωστε, ὅπως λέει ξεκάθαρα ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης, ὁ Θεός εἶναι ἀγάπη καί ἀντικείμενο τῆς ἀγάπης του εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Ὅποιοι λοιπόν δέν ἀγαπᾶ τόν συνάνθρωπό του, δέν γνωρίζει τόν Θεό καί συνεπῶς ἡ προσευχή του ἀπευθύνεται στό κενό, στό τίποτε. Γι' αὐτό καί ὁ Κύριος ἀκούει μέν κάθε προσευχή, ἀλλά αὐτή πού τόν εὐαρεστεῖ ἰδιαίτερα καί δέν ὑπάρχει περίπτωση νά μήν ἀνταποκριθεῖ θετικά στό αἶτημά της, εἶναι ἡ προσευχή τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδή τῆς ἐν ἀγάπῃ συναγωγῆς τῶν πιστῶν στό ὄνομά του. Στή θεία Λειτουργία τό ψωμί καί τό κρασί πάντοτε μεταβάλλονται σέ σῶμα καί αἷμα Χριστοῦ· πάντοτε μᾶς προσφέρεται ἡ σωτηρία. Αὐτό κυρίως ἐννοεῖ ὁ Ἰησοῦς ὅταν λέει: «Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐάν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντός πράγματος οὗ ἐάν αἰτήσωσιν, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς» (Μθ 18,19). Καί ἂν ἡ σωτηρία εἶναι ἡ ἀπόλυτη προτεραιότητά μας, τότε θά μᾶς χαριστεῖ ὅπως ὅποτε καί ὅ,τι ἄλλο ἔχουμε ἀνάγκη (βλ. Μθ 6,33).

Εὐάγγελος Ἀλ. Δάκας



πατήρ Λαυρέντιος Κνιάζεφ

Οἱ ἅγιοι στή ζωή μας



πατήρ Ἀλέξιος Πορφύριεφ

Οἱ καταδικοί Του κατάδικοι

Μιά φωτιά άσίγαστη εἶναι ὁ πόθος γιά τήν αγιότητα. Πυρακτώνει καρδιές στόν ὅποιο καιρό καί χρόνο. Γίνεται λαχτάρα γιά μαρτύριο, θυσία ζωντανή, ἀνταπόδομα στόν Ἐσταυρωμένο.


Στήν ἐπίκαιρη εἰδησεογραφία τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1918 -στis 5 τοῦ μήνα- ἴσως σέ κάποια ὑποσημείωση νά γράφτηκε ὅτι τά πτώματα ἑνός δεσπότη καί ἑνός παπαῦ ρίχτηκαν μέσα στόν Βόλγα ποταμό. Στόν φάκελό τους δέν βρέθηκε κανένα ἐνοχοποιητικό στοιχεῖο. Ἦταν μόνο κληρικοί στήν ἐπαρχία Νίζεγκοροντ. Ὁ ἕνας, ὁ πατήρ Λαυρέντιος Κνιάζεφ, ἐπίσκοπος Μπαλάχνα καί βοηθός ἐπίσκοπος τῆς ἐπαρχίας, καί ὁ ἄλλος, ὁ πρωτοπρεσβύτερος πατήρ Ἀλέξιος Πορφύριεφ, προϊστάμενος τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ.

Ποιός νά ἀναγνωρίσει τοὺς ἡρωικούς λειτουργούς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ; Ἦταν μόνο δύο βασανισμένα σώματα. Ταλαιπωρημένα ἀπό τήν πολύμηνη σκληρή φυλάκιση στή Βορομπιέφκα, κακουχημένα, δαρμένα ἀνελέητα, τουφεκισμένα. Ἀκόμα καί τήν ὥρα πού σέρονταν νεκρά, τά ἀντίκριζαν μέ συγκίνηση καί θαυμασμό οἱ ρῶσοι στρατιῶ-

τες. Εἶχαν κληθεῖ γιά τήν ἐκτέλεσή τους. Σάν εἶδαν ὅμως μπροστά τους ἀλλοιωμένες τίς μορφές τῶν μελλοθανάτων, ἤρεμες μέσα στήν προσευχή, ἀρνήθηκαν νά τηρήσουν τήν ἐντολή τῆς θανατικῆς ποινῆς. Τό σκληρό ἔργο τοῦ δημίου τό πραγματοποίησαν τελικά Λετονοί.

Παραδόθηκαν ἀπό τίς ἀρχές ὡς ἀντιστασιακοί κληρικοί στόν ἀνοιχτό διωγμό πού ἐξαπέλυσε τό κράτος ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας. Εἶχαν τό «θράσος» νά ἀντιταχθοῦν μέ κληρικολαϊκή συνέλευση στήν ἀρπαγή ναῶν καί μοναστηριῶν καί στή δήμευση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας ἀπό τό σοβιετικό κράτος. Μάλιστα κατηγορήθηκαν ὅτι ἐξέδωσαν ψήφισμα μέ κλήση γιά ἔνοπλη ἐξέγερση μέ τήν προτροπή: «Ἐνδύσασθε τήν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ». Αὐτοί ἦταν οἱ νεκροί κατάδικοι, πού ἔπρεπε νά θαφτοῦν μιά γιά πάντα στά παγωμένα νερά τοῦ Βόλγα.

Ὁ πιστός λαός ὅμως ἀποχαιρετοῦσε, μέ πόνο, τοὺς καταδικούς του ποιμένες. Στόν ἱεράρχη Λαυρέντιο εἶχαν ἀκουμπήσει τίς ἀγωνίες τους ὅλες. Ἐκεῖνος τίς μετέτρεπε σέ κόμπους στήν ἀδιάκοπη εὐχή στόν Ἰησοῦ Χριστό. Μέσα στή



μονή τῶν Σπηλαιῶν, βαθιά φιλακόλουθος, ἀγκάλιαζε ὅλο τόν πόνο τοῦ λαοῦ πού τόσο ἀγάπησε στό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Ἀπό τόν πατέρα Ἀλέξιο οἱ πιστοί εἶχαν ἀντλήσει τήν ἔμπνευση γιά θαρραλέα ὁμολογία. Ἡ δακρύβρεχτη προσευχή του μέσα στό σκοτεινό κελλί τῆς φυλακῆς εἶχε γίνει τό καταφύγιό τους. Ἡ «πάντων θλιβομένων χαρά» ἦταν -καί γιά τούς δύο- συνεχῆς παρηγοσία γιά τίς τόσες ἀνάγκες.

Ὁ πιστός λαός ξεπροβόδιζε, μέ καύχημα, τούς καταδικούς του φωτισμένους ποιμένες. Πόσοι δέν γνώρισαν τόν Χριστό ἀπό τή σοφή διδαχή τοῦ σοφοῦ ἐπισκόπου Λαυρεντίου! Ἀνάστανε ψυχές μέ τόν θεῖο λόγο, πού ἀγάπησε ἀπό μικρός, ἀλλά καί σπούδασε στή Θεολογική Ἀκαδημία στήν Πετρούπολη. Καί πόσους ἄλλους δέν ἀλίευσε στήν ἄγρα τοῦ αἰώνιου Ψαρά ὁ ζηλωτής ἱεραπόστολος πατήρ Ἀλέξιος!

Ὁ πιστός λαός ἀποχωριζόταν, μέ εὐγνωμοσύνη, τούς καταδικούς του ἁγίους ποιμένες. Νωπή μέσα τους ἡ γεύση τοῦ σαρκωμένου Λόγου πού εἶχαν κοινωνήσει στίς κατασκευτικές θεῖες Λειτουργίες. Ἀκόμη καί στό παρεκκλήσι τῆς φυλακῆς ὁ κακουχημένος, χλευασμένος ἐπίσκοπος Λαυρέντιος τελοῦσε τήν ἀναίμακτη θυσία. Ἦταν ἡ παρηγορία του μέσα στή σκληρή φυλάκισή του. Ἦταν ἡ ἐνίσχυσή του μέσα στίς τόσες προσβολές καί τά πειράγματα τῶν συγκρατούμενων του ἐγκληματιῶν. Ὁ ζωντανός Κύριος πού ἔμπαινε μέσα του τοῦ χάριζε

τήν πραότητα, τήν ἀνεξικακία, τήν ἀκτινοβόλα ἀρετή. Πῶς νά μείνουν ἀνεπηρέαστοι οἱ ἐχθροί; Ἡ χλεύη μετατρεπόταν σέ σιωπηλό σεβασμό καί ἐγκάρδιο θαυμασμό.

Ὁ πιστός λαός συνόδευε, μέ ἀγαλλίαση, τούς καταδικούς του ἁγίους ἀνθρώπους, πού τούς γνώριζε ἀπό τό πρῶτο ξεκίνημά τους. Χαριτωμένος ὁ νεαρός Εὐγένιος μία δίψα εἶχε: τό ὀλοκληρωτικό δόσιμο στόν Θεό. Νά γίνει καταδικός του ὁ Θεός. Τό 1902 -μόλις στά εἰκοσιτέσσερά του χρόνια- ἔγινε μοναχός Λαυρέντιος στή μονή Βαλαάμ. Ἐπειτα ἠγοούμενος στή μονή Ἁγίας Τριάδος Βίλνα. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Τύχων ἔγινε ἡ ἔμπνευσή του στήν πραότητα καί στή διάκριση. Ἀπό τήν ἄλλη ὁ πατήρ Ἀλέξιος ἀσκημένος μέσα στή φτωχή πολυμελῆ οἰκογένειά του ρίχτηκε στήν περιπέτεια τῆς ἱερατικῆς του διακονίας.

Τό ἱερατικό καλμαῦχι -καί γιά τούς δύο- στεφάνι μαρτυρικό, πού πλέχτηκε μέ τήν αὐταπάρνηση, τήν ὁμολογία, τήν ἀκαταπόνητη ἄσκηση. Πολύμοχοι λευίτες τοῦ Θεοῦ ὑπηρέτησαν λατρευτικά τόν Κύριο Ἰησοῦ μέ τήν ἱεροσύνη τους. Μέ τόν πόθο τῆς ἀγιότητος νά καίει μέσα τους τιμοῦνται ἀπό τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας ὡς ἅγιοι κατάδικοι. Ὁ πιστός λαός -στόν ὅποιο χρόνο καί καιρό- τούς διακρίνει συνταγμένους στήν ἱερή φάλαγγα τῶν μαρτύρων τῆς πίστεως. Εἶναι οἱ καταδικοί Του κατάδικοι.

Οὐρανοδρόμος



Προσεγγίσεις στην Παλαιά Διαθήκη

Ὁ Θεός στή γῆ μας

Ὁ προφήτης Βαρούχ καταγόταν ἀπό εὐγενή οικογένεια τῆς Ἱερουσαλήμ. Ὑπῆρξε πιστός μαθητής, βοηθός καί ἀφοσιωμένος συνεργάτης τοῦ προφήτη Ἱερεμία. Ὁ Ἱερεμίας τοῦ ὑπαγόρευσε τίς πρῶτες προφητείες καί αὐτός ὡς γραμματέας του τίς κατέγραψε. Μὲ ἐντολή τοῦ διδασκάλου του τίς διάβασε στίς αὐλές τοῦ Ναοῦ σέ ἓνα μεγάλο πλήθος λαοῦ. Ὁ βασιλιάς Ἰωακείμ ἔδειξε ἐνδιαφέρον καί θέλησε κι αὐτός νά τίς γνωρίσει. Ἐξοργίστηκε ὁμως πολύ, ὅταν τίς ἄκουσε, ἐπειδή τό περιεχόμενό τους ἦταν δυσάρεστο γιά τόν ἴδιο καί γιά τό βασίλειό του. Τότε διέταξε νά κάψουν τίς προφητείες καί νά συλλάβουν τόν Βαρούχ καί τόν Ἱερεμία. Οἱ προφῆτες κρύφτηκαν καί ἀπέφυγαν τή σύλληψη. Ἀργότερα, μέ τήν ὑπαγόρευση καί πάλι τοῦ διδασκάλου του, ὁ Βαρούχ ξανάγραψε τίς προφητείες πού εἶχαν καεῖ.

Μετά τήν καταστροφή τῆς Ἱερουσαλήμ ἀπό τόν Ναβουχοδονόσορα, ὁ Ἱερεμίας καί ὁ Βαρούχ παρέμειναν στήν ἐρειπωμένη πόλη παρηγορώντας τοὺς λίγους κατοίκους πού ἀπέμειναν

ἐκεῖ. Ἐπειτα ὁμως ἀπό τή δολοφονία τοῦ διοικητῆ Γοδολία, οἱ δύο προφῆτες ὠδηγήθηκαν ἀπό τοὺς ἐπαναστάτες συμπατριῶτες τους στήν Αἴγυπτο. Ὁ Θεοδώρητος μᾶς παραδίδει τήν πληροφορία ὅτι ἀπό τήν Αἴγυπτο ὁ Βαρούχ πῆγε στή Βαβυλώνα πέντε χρόνια μετά τήν κατάκτηση τῆς Ἱερουσαλήμ, γιά νά στηρίξει τοὺς αἰχμάλωτους συμπατριῶτες του. Ἐκεῖ συνέγραψε καί τό βιβλίο του. Τό 582 π.Χ., τήν ἡμέρα πού ἦταν ἡ πέμπτη ἐπέτειος τῆς ἀλώσεως τῆς Ἱερουσαλήμ, ὁ Βαρούχ συγκέντρωσε μεγάλο πλήθος τῶν ἐξοριστῶν Ἰουδαίων καί τοὺς διάβασε τίς προφητείες του. Στή σύναξη αὐτή παρευρίσκονταν ἱερεῖς, ἄρχοντες καί ὁ βασιλιάς Ἰεχονίας (βλ. Βρ 1,2-4).

Ἀπό τή Βαβυλώνα ὁ Βαρούχ γύρισε στήν Ἱερουσαλήμ, γιά νά μεταφέρει μερικά σκεύη τοῦ Ναοῦ, πού οἱ Βαβυλώνιοι τά ἐπέστρεψαν στοὺς Ἰουδαίους, καί νά φέρι χρηματική βοήθεια σέ ὅσους εἶχαν ἐναπομείνει ἐκεῖ, ὥστε νά ἀγοράσουν ζῶα ἐκ μέρους τῶν ἐξοριστῶν καί νά τά προσφέρουν στό θυσιαστήριο τοῦ Θεοῦ (βλ. Βρ 1,10). Μετά

από τό πέρας κι αὐτῆς τῆς ἀποστολῆς φαίνεται ὅτι ἐπέστρεψε πάλι στήν Αἴγυπτο. Κατά τόν ἅγιο Ἱερώνυμο, ἐκεῖ πέθανε. Ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τή μνήμη του στίς 28 Σεπτεμβρίου.

Στούς καταλόγους τοῦ Κανόνα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀναφέρεται πολλές φορές τό βιβλίο του μαζί μέ τίς προφητείες τοῦ Ἱερεμῖα καί τούς Θρήνους ὡς ἓνα βιβλίο μέ τίτλο «Ἱερεμίας». Ἀποτελεῖται ἀπό πέντε μόνο κεφάλαια καί χωρίζεται σέ τέσσερα μέρη: α) Εἰσαγωγή (1,1-14), β) ἡ ἐν μετανόῃα προσευχή τῶν αἰχμαλώτων (1,15-3,8), γ) ὁ Νόμος ὡς δῶρο τοῦ Θεοῦ καί θησαυρός σοφίας (3,9-4,4), δ) ἔλεγχοι καί παραινέσεις πρὸς τόν λαό· παρήγορες ἐλπίδες γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς Ἱερουσαλήμ (4,5-5,9).

Ὁ Βαρούχ θεωρεῖ ὡς αἰτία γιά τήν ἐρήμωση τῆς Ἱερουσαλήμ καί τήν αἰχ-

μαλωσία τῶν κατοίκων της τήν παράβαση τοῦ Νόμου καί τήν περιφρόνηση τοῦ κηρύγματος τῶν προφητῶν. Μόνο ὁ Ἰσραήλ ἀπό ὅλους τούς λαούς θά μπορούσε νά βρεῖ τόν δρόμο πρὸς τόν Θεό καί τήν ἀληθινή σοφία μέσα ἀπό τόν Νόμο πού ὁ ἴδιος ὁ Θεός τοῦ ἔδωσε. Δυστυχῶς ὅμως δέν ἀξιολόγησε τόν θησαυρό πού κρατοῦσε· τόν περιφρόνησε, στράφηκε πρὸς τά εἰδωλα καί ἐξομοιώθηκε μέ τά εἰδωλολατρικά ἔθνη.

Ἀλλά ὁ πάνσοφος καί παντοδύναμος Θεός, κηρύττει ὁ Βαρούχ, κατέστρωσε προαιώνια ἓνα σχέδιο γιά τή σωτηρία τῶν ἀνθρώπων καί ἔρχεται ὁ ἴδιος στή γῆ! Τό γεγονός αὐτό δέν τό προαναγγέλλει ἀπλῶς ὁ προφήτης, ἀλλά μέ τόν φωτισμό τοῦ ἁγίου Πνεύματος τό βλέπει καί νιώθει ἀγαλλίαση, τό ἀπολαμβάνει μέ εὐφροσύνη καί τό προφητεύει μέ δύναμη μεγάλη.

Βαρούχ 3,36-38

Κείμενο

36. Οὗτος ὁ Θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν.

37. Ἐξεῦρε πᾶσαν ὁδὸν ἐπιστήμης καί ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακώβ τῷ παιδί αὐτοῦ καί Ἰσραὴλ τῷ ἡγαπημένῳ ὑπ' αὐτοῦ·

38. μετὰ τοῦτο ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καί ἐν τοῖς ἀνθρώποις συναναστράφη.

Μετάφραση

36. Αὐτός εἶναι ὁ Θεὸς μας! Δέν μπορεί νά συγκριθεῖ ἄλλος μαζί του.

37. Ἐρεύνησε κάθε δρόμο γνώσεως καί τήν ἔδωσε στὸν Ἰακώβ τό παιδί του καί στὸν Ἰσραὴλ τὸν ἀγαπημένο του.

38. Μετὰ ἀπ' αὐτό στή γῆ φανερώθηκε καί μέ τούς ἀνθρώπους συναναστράφηκε.

Ἕνας θριαμβευτικός τόνος κυριαρχεῖ σ' αὐτή τήν περικοπή. Μέ τή δεικτική ἀντωνυμία «οὗτος» ὁ προφήτης δέν ἀναφέρεται ἀπλῶς στὸν Θεό, ἀλλά τόν δείχνει, γιατί τόν βλέπει μπροστά του, καί μέ θαυμασμό ἀναφωνεῖ: «Νάτος,

Ἰσραὴλ, αὐτός εἶναι ὁ Θεὸς μας! Ὁ ἓνας καί ἀληθινὸς Θεός! Δέν μπορεί νά συγκριθεῖ ἄλλος μαζί του. Οἱ ἄλλοι θεοὶ εἶναι ἀνύπαρκτοι, ψεύτικοι, πλάσματα τῆς φαντασίας».

Ἐπειτα, μέ μιὰ ἀνθρωπομορφική

ἔκφραση παρουσιάζει τόν Θεό νά ἐρευνᾷ κάθε δρόμο γνώσεως. Αὐτός μόνος κατέχει ὅλη τή σοφία. Μέ ἀγάπη τή δίδαξε στόν λαό τοῦ Ἰσραήλ· τοῦ τήν παρέδωσε γραμμένη στόν μωσαϊκό νόμο. Τοῦ ἐμπιστεύτηκε ἐπίσης καί τό σοφό σχέδιο πού προαιώνια κατέστρωσε γιά τή σωτηρία τῶν ἀνθρώπων. Κάλεσε τούς πατριάρχες, τούς προφήτες, τούς δικαίους του νά τό ὑπηρετήσουν. Καί «μετά τοῦτο ἐπὶ τῆς γῆς ὠφθη καί ἐν τοῖς ἀνθρώποις συναναστράφη». Μετά ἀπό ὅλα αὐτά, ἦλθε ὁ ἴδιος ὁ Θεός στή γῆ καί συναναστράφηκε μέ τούς ἀνθρώπους!

Στήν καταπληκτική αὐτή προφητεία τοῦ Βαρούχ, πού εἶναι ἀπό τούς τελευταίους προφήτες, συνοψίζονται οἱ προφητείες ὅλων τῶν προηγούμενων προφητῶν. Ὁ Θεός, ἀφοῦ πρῶτα δημιούργησε ἕναν πανέμορφο κόσμο φανερώνοντας στούς ἀνθρώπους τήν παρουσία καί τή σοφία του, ἐμπιστεύτηκε ὕστερα στόν πιστό λαό τοῦ Ἰσραήλ τήν προετοιμασία τοῦ σχεδίου τῆς θείας οἰκονομίας. Τέλος, ἦλθε ὁ ἴδιος στή γῆ καί συναναστράφηκε τούς ἀνθρώπους. Ὁ λόγος αὐτός, ὁ ὁποῖος ξεκάθαρα ἀναφέρεται στήν ἐνανθρώπιση τοῦ Θεοῦ, ἔχει ὁμοιότητες μέ φράσεις τῆς Καινῆς Διαθήκης (βλ. Ἰω 1,14· Ττ 2,11· 3,4).

Στέργιος Ν. Σάκκος

Βιβλιοπροτάσεις

Περιμένοντας τά Χριστούγεννα



ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΗ



Βιβλιοπωλεῖο
ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ,
Γ. Μπακατσέλου 5, Θεσσαλονίκη
ἢ
e-shop <http://books.apolytrosis.gr>



ΚΩΣΤ
ΝΗΣ

Νεομάρτυρες



Ἑλλάς, τὰ χώματά σου τὰ ἱερά
ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη ἀκριβό προσκυνητάρι.
Μαρτύρων καὶ ἡρώων τὰ κορμιά
τῆς δόξας πλέκουνε λαμπρό μεγαλυνάρι.



ΚΥ
ΡΑΝ
Νᾶ

Ἡ
ΝΕΟΜΑΡΤΥΡ
Ἡ ἘΝ ὉΣΣ

Μές στήν ἀντάρα τῆς σκλαβιάς
καύχημα Ἀθήνας, ταπεινό βλαστάρι
ὁ Μιχαήλ ὁ Πακνανᾶς,
μάρτυρας Χριστοῦ, γενναῖο παλληκάρι.

Χτύπα γιά τήν πίστη, χτύπα!
Ἄλλον Θεό δέν προσκυνῶ,
πάντα ἐλεύθερος δά ζῶ!



ΙΩΑΝ
ΝΗΣ

Μάρτυρ
ὁ Ἁγ. Μονεμβασίτ

Σταυραετοί τῆς πίστες, μπροστάρηδες τῆς λευτεριάς,
τῆς ἱστορίας λεβέντες καί τῆς μάνας Ἐκκλησιᾶς,
ἀπ' τό μεθύσι τῆς δυσίας σας πίνω καί ξεδιψῶ,
φωτιά ἡ νιότη μου γιά τήν Ἑλλάδα καί τόν Χριστό!
Χτύπα γιά τήν πίστη, χτύπα! Χτύπα γιά τήν πίστη, χτύπα!

Στίς Σέρρες ὁ Νικήτας τό φῶς σκορπᾶ,
ἀνήμερα τό Πάσχα ἀφήνει τήν πνοή του.
Στήν Ὑδρα ὁ Κωνσταντῖνος ἀποζητᾶ
νά σβήσει μέ τό αἷμα του τήν ἄρνησή του.



ΙΡΕΝ

Τόν Δημήτριο ἀπ' τὰ Γρεβενά
τόν χτίζουν, μ' αὐτός ψάλλει τό «Χριστός Ἀνέστη».
Κι ὁ Ἰωάννης στή Μονεμβασιά,
ἔφηβος ἀγνός, μάρτυριο ὑπέστη.

Ὅργώνει τήν Ἑλλάδα ὁ πατρο-Κοσμᾶς,
παντοῦ στήνει σταυρούς, ἀνάστασης ἀχτίδα.
Στά Γιάννενα ὁ Γιώργης ὁ φουστανελάς
στά τείχη ὁμολογεῖ: «Εἶν' ὁ Θεός μου ἐλπίδα».



Θεοδ

«Δόξα καί τιμή μου ὁ σταυρός»
ἀκούγετ' ὁ Ἀργύρης μέσα στό Καπάνι.
«Πάνω ἀπ' τή ζωή μου ὁ Χριστός»
κραυγάζει ὁ Τριαντάφυλλος καί παίρνει τό στεφάνι.

Μ' ἀνδρεία ἡ Ἀκυλίνα ἡ Ζαγκλιβερινή
τήν πίστη της κρατᾶ, μαρτύρια ὑπομένει.
Μ' ἀσπίδα της τήν προσευχή, ἀλύγιστη
τόν πειρασμό νικᾶ ἀπ' τή Σινώπη ἡ Ἐλένη.

«Σεβαστιανή»



Ludwig Michael von Schwanthaler, 'Η ίδρυση από τόν Καποδίστρια του «Πανελληνίου», τοιχογραφία, Βουλή τών 'Ελλήνων

Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821

Ζ'. Τά γεγονότα τῶν χρόνων 1827-30



Τό 1827 μπαίνουμε στήν τελική εὐθεία τῆς Ἐπανάστασης, καθώς οἱ ἐξελίξεις θά εἶναι ραγδαίες σέ ὅλα τά επίπεδα. Ἀρχικά στό πολιτικό επίπεδο, εἶχε συκληθεῖ ἤδη ἀπό τίς ἀρχές τοῦ 1826 ἡ Γ' Ἐθνοσυνέλευση στήν Ἐπίδαυρο· διέκοψε ὅμως τίς ἐργασίες της μετά τό σόκ τῆς ἀπώλειας τοῦ Μεσολογγίου. Μετά ἀπό πολλές διεργασίες κι ἕναν νέο προσωρινό διχασμό, ἡ Ἐθνοσυνέλευση συνεχίστηκε μήνες ἀργότερα στήν Τροιζήνα. Ἐκεῖ, στίς ἀρχές τοῦ 1827 ἀποφασίστηκε ἡ ἐκλογή τοῦ Ἰωάννη Καποδίστρια ὡς Κυβερνήτη τῆς Ἑλλάδας γιά 7 χρόνια. Εἶναι ἐνδεικτική τῆς κρισιμότητας τῆς κατάστασης ἡ ὀργανωμένη προτροπή τοῦ ἀγγλο ναυάρχου Hamilton: «Λοιπόν ἐκλέξατε τόν Καποδίστρια ἢ ὅποιον διάβολο θέλετε, γιατί ἀλλιῶς χαθήκατε!».

Στό στρατιωτικό επίπεδο, εἶχε ὀργανωθεῖ στήν Ἀττική μεγάλο στρατόπεδο ἀπό τόν Καραϊσκάκη, τό ὁποῖο ξεπερνοῦσε τούς 11.000 ἄνδρες. Ὑπῆρχε ἡ αἰσιοδοξία ὅτι ἐφόσον οἱ ἐπιχειρήσεις ἀνάγκαζαν τόν Κιουταχί νά λύσει τήν πολιορκία τῆς Ἀθήνας, ἡ Ἐπανάσταση θά ἐδραιωνόταν στή Στερεά Ἑλλάδα. Τά πράγματα ὅμως ἐξελίχτηκαν μέ τραγικό τρόπο, καθώς ὁ Καραϊσκάκης σκοτώθηκε σέ μία ἀψιμαχία στίς 23 Ἀπριλίου 1827. Τό ἠθικό τῶν Ἑλλήνων καταβαραθρώθηκε καί ἡ ἀσυντόνιστη ἐπίθεση σέ ἀνοιχτό πεδίο στό Φάληρο, πού κατηύθυναν οἱ ἄγγλοι ἀρχηγοί τοῦ στρατοῦ καί τοῦ στόλου, Church καί Cohrane, κατέ-

ληξε σέ πανωλεθρία μέ μεγάλες ἀπώλειες. Λίγο ἀργότερα, ἡ Ἀκρόπολη παραδόθηκε στούς Τούρκους καί τό στρατόπεδο διαλύθηκε. Ἡ Στερεά Ἑλλάδα τέθηκε πλέον ὑπό τόν ἔλεγχο τοῦ Κιουταχί, μιάς καί οἱ περισσότεροι ὀπλαρχηγοί, ἀπογοητευμένοι ἀπό τίς ἐξελίξεις, «προσκύνησαν» τούς Τούρκους. Πολύ ἀνησυχητική ἦταν ἡ κατάσταση καί στήν Πελοπόννησο, ὅπου ἐπίσης πολλοί Ἕλληνες, ταλαιπωρημένοι ἀπό τίς κακουχίες, ἄρχισαν νά προσκυνοῦν τόν Ἰμπραήμ. Γιά ἄλλη μία φορά ξεχώρισε ἡ μορφή τοῦ Κολοκοτρώνη, πού τριγυρνώντας σέ ὅλη τήν Πελοπόννησο κατόρθωσε, εἴτε μέ τήν πειθῶ εἴτε μέ ἀπειλές, νά σταματήσει τήν ἐξάπλωση τοῦ προσκυνήματος καί νά κρατήσει ὄρθια τήν Ἐπανάσταση («πέτρα ἀπάνω στήν πέτρα νά μὴν μείνη, ἡμεῖς δέν προσκυνούμεν»). Ἡ κατάσταση ὅμως παρέμενε πολύ δύσκολη, καθώς ὁ Ἰμπραήμ ξεκίνησε ἀπό τή Μεσσηνία νά καταστρέφει ὅσα χωριά δέν προσκυνοῦσαν κι οἱ κάτοικοι ἀναγκάζονταν νά καταφεύγουν στά βουνά.

Στό διπλωματικό πεδίο, ἀντίθετα, ὑπῆρχαν θετικές ἐξελίξεις. Πέρα ἀπό τή σταδιακή ἀλλαγὴ στάσης τῆς Ἀγγλίας, ὁ θάνατος τοῦ τσάρου Ἀλέξανδρου Α' καί ἡ ἀνοδος στόν θρόνο τοῦ Νικολάου Α' στά τέλη τοῦ 1825 ὀδήγησε σέ παρεμβάσεις τῆς Ρωσίας γιά τή

λύση του ελληνικού ζητήματος. Έτσι, στις 4 Απριλίου του 1826 υπογράφηκε πρωτόκολλο από την Αγγλία και τη Ρωσία, που υποστήριζε την ανάγκη ειρήνευσης των έμπολέμων και τη δημιουργία αυτόνομου, ύποτελουῦς στην Όθωμανική Αυτοκρατορία, ελληνικού κράτους. Είναι η πρώτη φορά που αναγνωρίζεται η πολιτική ύπαρξη των Ελλήνων κι αναφέρεται κράτος με τό ὄνομα «Ἑλλάς». Σύντομα και ἡ Γαλλία προσχώρησε στό Πρωτόκολλο, σέ αντίθεση μέ τήν προσηλωμένη στην Ἱερή Συμμαχία Αὐστρία. Τό ελληνικό ζήτημα απέκτησε ἔτσι πανευρωπαϊκή διάσταση.

Ὡστόσο, παρά τίς πιέσεις τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, ἡ ὀθωμανική κυβέρνηση παρέμενε ἀδιάλλακτη σέ ὁποιαδήποτε συζήτηση γιά δημιουργία ελληνικού κράτους. Οἱ στρατιωτικές ἐπιτυχίες τῶν Τούρκων, καί ἰδιαίτερα ἡ πτώση τῆς Ἀθήνας, ἐνίσχυναν τή στάση τους αὐτή· συγχρόνως κυκλοφοροῦσαν φήμες γιά ἐπίθεση στην Ὑδρα, ὥστε νά καταπνιγεί ὀριστικά ἡ Ἐπανάσταση. Οἱ εὐρωπαϊκές δυνάμεις ὅμως, ὑπό τήν πίεση καί τῆς φιλελληνικῆς κοινῆς γνώμης, ὑπέγραψαν στίς 6 Ἰουλίου 1827 πρωτόκολλο, πού περιλάμβανε ἀκόμη καί καταναγκαστικά μέτρα γιά ἐπιβολή τῆς ειρήνευσης. Ἀνάλογες ὁδηγίες εἶχαν δοθεῖ στους ναύαρχους τους, πού κατευθύνθηκαν μέ ναυτικές μοῖρες τῆς Αγγλίας, τῆς Γαλλίας καί τῆς Ρωσίας στόν κόλπο τοῦ Ναυαρίνου, ὅπου ἦταν ἀγκυροβολημένος ὁ τουρκοαιγυπτιακός στόλος. Ἐκεῖ, οἱ πυροβολισμοί τῶν Τούρκων σέ μία ἀγγλική βάρκα πυροδότησαν τή σύγκρουση πού ὀδήγησε στην καταστροφή τοῦ τουρκοαιγυπτιακοῦ στόλου. Ὡστόσο, παρά τήν καταστροφή τοῦ στόλου τους, οἱ Τούρκοι παρέμεναν ἀμετάπειστοι καί δέν δέχονταν τήν ειρήνευση. Έτσι, οἱ πρέσβεις τῶν δυ-

νάμεων ἔφυγαν ἀπό τήν Κωνσταντινούπολη καί ἡ κατάσταση ὀξύνθηκε μέ τόν Σουλτάνο νά στρέφεται κατά τῆς Ρωσίας καί νά προαναγγέλλει ἱερό πόλεμο. Σέ ἀπάντηση ἡ Ρωσία κήρυξε τόν πόλεμο στην Ὄθωμανική Αὐτοκρατορία, ἐνῶ ἡ Γαλλία ἀπέστειλε 15.000 στρατιῶτες στην Πελοπόννησο μέ τόν στρατηγό Maison, γιά νά ἐκδιώξει τίς τουρκικές καί αἰγυπτιακές φρουρές πού εἶχαν ἀπομείνει.

Τόν Ἰανουάριο τοῦ 1828 ἔφτασε ὡς Κυβερνήτης στό Ναύπλιο, μετά ἀπό περιοδεία στίς εὐρωπαϊκές πρωτεύουσες, ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας. Ἔδωσε ἰδιαίτερη ἔμφαση στή δημιουργία στρατιωτικῶν σωμάτων πού θά ἀπελευθέρωναν τή Στερεά, ὥστε νά περιληφθεῖ στό ὑπό ἴδρυση ελληνικό κράτος. Σέ πρώτη φάση ἀνακαταλήφθηκε τό Μεσολόγγι κι ἄλλες περιοχές τῆς δυτικῆς Στερεᾶς, ἐνῶ στίς 12 Ὀκτωβρίου 1829 ἔγινε ἡ τελευταία μάχη τῆς Ἐπανάστασης στην Πέτρα τῆς Βοιωτίας ὑπό τήν ἡγεσία τοῦ Δημήτριου Ὑψηλάντη, στην ὁποία οἱ Ἕλληνες πέτυχαν μεγάλη νίκη. Τελικά, τήν ὀριστική ἔκβαση τοῦ ελληνικού ζητήματος καθόρισε ἡ συντριπτική νίκη τῶν ρωσικῶν στρατευμάτων πού κατέλαβαν τήν Ἀδριανούπολη καί ἀνάγκασε τούς Τούρκους σέ ἄνευ ὄρων παράδοση στά τέλη τοῦ 1829 καί στην ἀναγνώριση τῆς πολιτικῆς ὑπαρξῆς τῆς Ἑλλάδας. Ἀκολουθεῖ τό πρωτόκολλο τοῦ Λονδίνου στίς 3 Φεβρουαρίου 1830, πού ὀρίζει ὅτι ἡ Ἑλλάδα θά ἀποτελεῖ ἀνεξάρτητο κράτος μέ κληρονομική μοναρχία. Ὑστερα ἀπό 9 χρόνια σκληροτάτου ἀγῶνα καί πολλές θυσίες, χρειάστηκε, γιά πρώτη φορά στην παγκόσμια Ἱστορία, ἡ επέμβαση τῶν Μεγάλων Δυνάμεων γιά τή δημιουργία τοῦ ελληνικού κράτους.

Παναγιώτης Μητσόπουλος

Ίστορικές μνημές

Παλαμήδι



Στή γιορτή τοῦ Πρωτοκλήτου

Ἀνατολικά τῆς πόλης τοῦ Ναυπλίου ὑψώνεται τό θρυλικό ἐντυπωσιακό βουνό Παλαμήδι. Πάνω του δεσπόζει ἓνα ἀπό τὰ ἐπιβλητικότερα κάστρα τῆς Ἑλλάδας, ἓνα καλοδιατηρημένο φρουριακό συγκρότημα τῆς Ἑνετοκρατίας, καταπληκτικό ἐπίτευγμα τῆς βενετσιάνικης ὀχυρωματικῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Ἡ πανοραμική θέα του γοητεύει, μαγεύει. Κάνοντας μιὰ “βουτιά” στήν ἱστορία, ἡ μνήμη σταματᾷ περίπου διακόσια χρόνια πρὶν, στόν Νοέμβριο τοῦ 1822.

Κατά τήν Ἐπανάσταση τοῦ '21 οἱ Ἕλληνες ἀγωνίζονται σκληρά νά πατήσουν τό «Γιβραλτάρ τῆς Ἑλλάδος», ὅπως χαρακτηρίζει τό Παλαμήδι ὁ γάλλος ναύαρχος Ἐντμόν Ζιριέν ντέ λά Γκραβιέρ. Τό πολιορκοῦν στενά. Ἡ ἐμφάνιση ὅμως τῆς στρατιάς τοῦ Δράμαλη διασκορπίζει τοὺς πολιορκητές. Ἐξάλλου, εἶναι τόσο ἀπλό νά καταλάβουν ἓνα κάστρο τόσο βαριά ὀχυρωμένο; Μόνο τὰ ἐνενήντα δύο κανόνια του, τοποθετημένα στοὺς ὀκτώ προμαχῶνες του, σπέρνουν πανικό. Ἀπό τό 1715 βρίσκεται σέ χέρια τουρκικά κι εἶναι ἀπόρθητο.

Ἀλλά μετὰ τήν πανωλεθρία τοῦ Δρά-

μαλη στά Δερβενάκια, 26 Ἰουλίου 1822, ἓνα φῶς ἐλπίδας ἀνατέλλει γιά τοὺς Ἕλληνες. Κατανικοῦν στόν Ἀργολικό Κόλπο τόν Μεχμέτ πασᾷ μέ τόν τουρκικό του στόλο, πού σκόπευε νά τροφοδοτήσῃ τοὺς ὁμοεθνεῖς του στό Παλαμήδι. Τά καράβια τῆς Μπουμπουλίνας, τοῦ Μιαούλη, τοῦ Κανάρη σημειώνουν ἀνέλπιστες ἐπιτυχίες. Τά πυρπολικά τους προκαλοῦν τρόμο στά τουρκικά πλοῖα κι ἀποτρέπεται ὁ σχεδιασμένος ἀνεφοδιασμός τοῦ Ναυπλίου. Ἡ χαρά στά ἑλληνικά στήθη πολλαπλασιάζεται, ὅταν συλλαμβάνουν καράβι ἀγγλικό πού ἐρχόταν ἀπό τή Σμύρνη γεμάτο τρόφιμα γιά τοὺς πολιορκημένους.

Καθώς στενεύει ὁ κλοιός, πείνα, μολυσματικές ἀρρώστιες μαστίζουν τοὺς δύστυχους ἔγκλειστους. Κατάντησαν νά τρῶνε ὄχι μόνον ἀκάθαρτα ζῶα ἀλλά κι αὐτές τίς σάρκες τῶν πεθαμένων ἀνθρώπων καί βράζοντας τὰ δέρματα τῶν ζώων νά ρουφοῦν τό ζουμί τους. Μάταια ὁ Βελή πασᾷς ἀπό τήν Κόρινθο ἐπιχειρεῖ μέ τό στράτευμά του νά τοὺς συμπαρασταθεῖ. Μπροστά στά δεινά οἱ πολιορκημένοι ἔρχονται σέ διαπραγματεύ-

σεις μέ τον «Γέρο του Μοριά». Κατά τον ιστορικό Σπυρίδωνα Τρικούπη, ο Κολοκοτρώνης τους στέλνει γράμμα με αποφάσεις ξεκάθαρες:

«... τοίς ἐχαρίζετο ἡ ζωὴ καὶ τοίς ἐδίδοντο καὶ πλοῖα πρὸς διαβίβασιν ὄλων εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀσίας· εἰ δέ καὶ δέν ἔστεργαν, θά τοὺς ἔτρωγεν ὅλους ἐντός ὀλίγου ἢ ἑλληνικὴ μάχαιρα».

Σκιαγμένοι, μέ τὴν ἀβεβαιότητα ζωγραφισμένη στὰ πρόσωπά τους, οἱ τουρκοὶ ἀξιωματικοὶ ἀποφασίζουν νά συνέλθει στό Ναύπλιο γενικό συμβούλιο. Ἀφήνουν λίγους φύλακες στό ἀπρόσβλητο κάστρο κι ἀνυποψίαστοι κατεβαίνουν στήν πόλη νά συναποφασίσουν καὶ μέ τ' ἄλλα ἐπίσημα μέλη τους.

Ἀσέληνη καὶ βροχερή ἡ νύχτα τῆς 29^{ης} Νοεμβρίου τοῦ 1822. Μία ἀπό τίς πολιορκητικές ὀμάδες μέ ἀρχηγό τὸν τολμηρό Ἀρκάδα Στάικο Σταϊκόπουλο ἔχει βάρδια. Δύο ἄλβανοὶ φυγάδες, ταιπωρημένοι ἀπό τίς κακουχίες καὶ ἐλπίζοντας πλούσιες ἀμοιβές, συναντοῦν τὸν καπετάν Στάικο καὶ τοῦ ἐκμυστηρεύονται πῶς τὸ φρούριο εἶναι ἀφύλακτο. Εἶναι ἡ πιὸ κατάλληλη εὐκαιρία νά καταλάβει τὸ Παλαμῆδι «ἀναιμωτί», δίχως νά χυθεῖ αἷμα. Ὁ ἀρχηγός τῆς πολιορκίας μέ τὴν ἐνθουσιώδη προκήρυξή του πυρακτώνει τὰ 350 παλληκάρια του. Εὐχεται ὀλόκαρδα νά γιορτάσουν τὴ σεπτὴ μνήμη τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέα «διὰ τῆς ἀλώσεως τοῦ ἰσχυροτέρου φρουρίου τῶν ἐχθρῶν τοῦ χριστιανικοῦ ὀνόματος».

Τὸ σκοτάδι βοηθᾷ τὴν ἔφοδο. Σκαρφλώνουν μερικοὶ στὰ τεῖχη. Πρῶτος ὁ Δημήτριος Μοσχονησιώτης πατᾶ τὸ πόδι του στό φρούριο ἀπὸ τὸν προμαχώνα «Ἀχιλλέα» τὸν ἴδιο προμαχώνα ἀπὸ ὅπου εἶχαν μπεῖ καὶ οἱ Τοῦρκοι, ὅταν πήραν τὸ κάστρο ἀπὸ τοὺς Ἑνετούς. Γι' αὐτὸ ὄνομαζόταν «Γιουρούς-Ντάπια». Χα-

ράματα κυριεύουν τὸ ἄπαρτο κάστρο. Στρέφουν τὰ κανόνια πρὸς τὸ Ναύπλιο κι ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη ἤχουν οἱ φωνές τους: «Καλῶς σᾶς ἡῦραμεν ἀγάδες». Καθὼς ἀνεμίζει ἀπὸ ψηλά ἡ ἑλληνικὴ σημαία τοῦ σταυροῦ, ἀκούγονται κρότοι κανονιῶν συνοδευόμενοι ἀπὸ τίς ἰαχές: «Καὶ τοῦ χρόνου ἀγάδες τοῦ ἀγίου Ἀνδρέου!».

30 Νοεμβρίου 1822. Ἡ γιορτὴ τοῦ Πρωτοκλήτου βρίσκει τοὺς Ἕλληνες νικητές, κύριους τοῦ Παλαμηδιοῦ. Στὸ ἱστορικό βενετσιάνικο ἐκκλησάκι, μέσα στό φρούριο, τελοῦν μέ μάτια νοτισμένα μιά ἀλησμόνητη δοξολογία. Ἀφιερώνουν τὸν ναῖσκο στή μνήμη τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέα, ἐπειδὴ κατέλαβαν τὸ κάστρο τὴ μέρα τῆς γιορτῆς του. Πυροβολώντας καὶ ἀλαλάζοντας τραγουδοῦν:

«Ὅλα τὰ κάστρα κι ἂν χαθοῦν
καὶ ὅλα κι ἂν ρημάξουν,
τὸ Παλαμῆδι τ' ὄμορφο
Θεὸς νά τὸ φυλάξει!»

Ταπεινωμένοι οἱ Ὀθωμανοὶ ὑπογράφουν τὴν παράδοση τῆς πόλης καὶ τῶν κάστρων της. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση προσφέρει τὰ καράβια της, γιὰ νά μεταφέρουν τοὺς πασάδες μέ τίς οἰκογένειές τους στή Μ. Ἀσία. Ὁ Κολοκοτρώνης δίνει ἐντολὴ στὸν ὑπασπιστὴ του Φωτάκο μαζί μέ δύο ἄλλους νά παραλάβουν τὰ κλειδιά τοῦ κάστρου. Πικραμένος ὁ τουρκοὺς φρούραρχος τοὺς τὰ παραδίδει. Ὁλος συγκίνηση καὶ ἱκανοποίηση ὁ Κολοκοτρώνης τ' ἀκούμπᾷ στὰ χεῖλη του. Τὸ Ἐκτελεστικό κάνει πρόταση στό Βουλευτικό νά βραβεύσει τὸν νικητὴ τοῦ Παλαμηδιοῦ. Ὁ γενναῖος Στάικος Σταϊκόπουλος προάγεται ἀπὸ χιλιάρχος σέ στρατηγό.

Τὸ ἐλεύθερο πιά Ναύπλιο γίνεται τὸ κέντρο τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἡ ἔδρα τῆς ἐπαναστατικῆς Κυβέρνησης.

Ἑλληνίς



Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ 1821 (Β')



«Ὁ Ὁρθόδοξος ἑλληνικός κληρὸς ἀπετέλεσε πρωταρχικὸν παράγοντα τῆς κηρύξεως τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς ἐπιτυχίας ταύτης...».

Ἀπόστολος Δασκαλάκης ἱστορικός-πανεπιστημιακός-συγγραφέας

Ὁ κληρὸς ὄχι μόνο συμπαράσταθη, ἀλλὰ καὶ πρωτοστάτησε στὸν Ἄγωνα τοῦ '21. Αὐτὸ τό μαρτυροῦν ἐκτός ἀπὸ τοὺς ἔλληνες ἀγωνιστές, εὐρωπαῖοι φιλέλληνες καθὼς καὶ τοῦρκοι ἱστορικοί. Οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ ἱερεῖς περιέρχονταν τὰ χωριά, γιατί μόνο αὐτοὺς ἐμπιστευόταν ὁ προδομένος ραγιάς, μέ σκοπὸ νά ἐνθαρρύνουν τὸν λαὸ νά πάρει τὰ ὄπλα χωρὶς ἀναβολή.

Ὁ τοῦρκος ἱστορικός Μύραλη Μελίκ Μπέη γράφει: «Τὸν λαόν [τῆς Πελοποννήσου] ὑπέκίνησαν οἱ ἔχοντες συμφέροντα καὶ σχέσεις μετὰ τούτων, οἱ ἔμποροι, οἱ πρόκριτοι καὶ κυρίως οἱ μητροπολίται καὶ γενικῶς οἱ ἀνήκοντες εἰς τὸν κληρὸν, δηλαδή, οἱ πραγματικοὶ ἡγέται τοῦ ἔθνους», ἐνῶ ὁ τοῦρκος ἱστορικός Σανί Ζαντέ δέχεται ὅτι: «Τὰ [ἐπαναστατικά] σχέδια ἐτηροῦντο μυστικά μετὰ τοῦ Πατριάρχου, τῶν Μητροπολιτῶν, τῶν παπάδων, τῶν δημογερόντων»¹.

Ἐπίσης ὁ ἄγγλος Χάμφρεϋ ἐπισημαίνει: «Ἀνάμεσα στοὺς στρατιῶτες βρισκόταν καὶ μεγάλος ἀριθμὸς παπάδων. Αὐτοὶ εἶναι οἱ πρωτεργάτες τοῦ ξεσηκωμοῦ».

Ὁ κορσικανὸς πρόξενος τῆς Ὀλλαν-

δίας στήν Ἀθήνα, Ντομένικο Ὁριγκόνο, γράφει: «Οἱ Τοῦρκοι στήν Ἀθήνα κάνουν τὰ πάντα γιὰ νά συλλάβουν παπάδες, γιατί, ὅπως διαδίδεται, οἱ παπάδες εἶναι ἀρχηγοὶ τῶν ἐπαναστατῶν».

Ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, πού μέ τήν ἰαχή «μάχου ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος» κήρυξε τὴν ἔναρξη τῆς Ἐπανάστασης, προηγουμένως ἔστειλε ἐπιστολές ζητώντας τὴ συμπαράσταση τῶν ἀρχιερέων.

Ὁ γάλλος ἱστορικός Πουκεβίλ ἀπαριθμεῖ τίς θυσίες τῶν ἐλλήνων κληρικῶν σέ 11 πατριάρχες, 100 ἐπισκόπους καὶ 6.000 ἱερεῖς καὶ καλόγερους. Ἀναφέρονται ἐπώνυμα στίς πηγές 73 ἀρχιερεῖς πού ἔλαβαν ἐνεργὸ μέρος στὸν Ἄγωνα. Σαρανταδύο ἀρχιερεῖς ὑπέστησαν ταπεινώσεις, ἐξευτελισμούς, φυλακίσεις, διώξεις κάθε εἶδους, βασανιστήρια, ἐξορίες... Δύο Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχες (Γρηγόριος Ε', Κύριλλος ΣΤ') καὶ 45 Μητροπολίτες ἐκτελέστηκαν ἢ ἔπεσαν σέ μάχες.

Μέ καημὸ καὶ ἀγανάκτηση ὁ στρατηγὸς Μακρυγιάννης ξεσπᾷ: «...καὶ βρίζουν, οἱ πουλημένοι εἰς τοὺς ξένους, καὶ τοὺς παπάδες μας, ὅπου τοὺς ζυγίζουν ἀνα-

ντρους και άπόλεμους. 'Εμείς τούς παπάδες τούς είχαμε μαζί εις κάθε μετερίζι, εις κάθε πόνον και δυστυχίαν. "Όχι μόνον διά νά βλογάνε τά όπλα τά ιερά, αλλά και αύτοί μέ ντουφέκι και γιαταγάνι, πολεμώντας ώσάν λεοντάρια. Ντροπή, "Ελληνες!"».

"Άλλωστε τά μοναστήρια άπετέλεσαν τίς επάλξεις και τά προπύργια τών άγώνων. Γράφει ό Μακρυγιάννης: «Τ' άγια τά μοναστήρια, όπου τρωγαν ψωμί οί δυστυχισμένοι [...] άπό τούς κόπους τών πατέρων, τών καλογέρων... Και εις τόν άγώνα τής πατρίδος σ' αύτά τά μοναστήρια γενόταν τά μυστικοσυβούλια, συναζόταν τά όλίγα άναγκαία του πολέμου, και εις τόν πόλεμον θυσιάζαν και σκοτωνόταν αύτεϊνοι οί περέτες τών μοναστηριών και τών εκκλησιών»².

'Επιπλέον, και στους νάρθηκες τών εκκλησιών ό παπάς και ό καλόγερος κρατούσαν άναμμένη τή φλόγα τής λευτεριάς και προετοίμαζαν τίς καρδιές για τόν μεγάλο ξεσηκωμό. Κάτω άπό τό φώς του φεγγαριού μυστικά και άθόρυβα προετοιμαζόταν ή ύποστολή τής ήμισελήνου.

«Μόνον των οί "Ελληνες εφρόντιζαν διά τήν παιδείαν, ή όποία συνίστατο εις τό νά μανθάνουν τά κοινά γράμματα, και όλίγην αριθμητικήν άκανόνιστον. 'Εν ελλείψει δέ διδασκάλου ό ιερεύς εφρόντιζε περί τούτου. "Όλα αύτά έγινοντο έν τώ σκοτει και προφυλακτά άπό τούς Τούρκους»³.

Ποιός μπορεί νά άμφισβητήσει τή θυσία του Πατροκοσμá; "Ενας φτωχός καλόγερος του Άγίου "Όρους ήταν. "Ενα λιανοκέρι. Άκούγοντας όμως πόσο βασανίζονται οί "Ελληνες άπό τόν "Όθωμανό, πώς άρχισαν νά ξεχνούν τή γλώσσα τους, νά μήν έχουν σχολεία, νά έξιπλαμίζονται και νά ξεχνούν τήν έλληνική καταγωγή τους, άφησε τήν ήσυχία του και ρίχτηκε

σε μία μαρτυρική περιπέτεια για τό σκλάβο γένος του. 'Η δική του σπίθα άναψε πυρκαγιά στα στήθη τών ραγιάδων για τή λευτεριά.

Σ' εκείνους τούς δύσκολους καιρούς, άδιαφορώντας για τή ζωή του, για 20 όλόκληρα χρόνια περιδιάβαινε τήν ήπειρωτική και νησιωτική 'Ελλάδα και ξεσήκωνε τούς "Ελληνες. Μέ τή δική του προτροπή χτίστηκαν 200 σχολεία, άρχισαν νά βαπτίζονται οί ραγιάδες, νά μιλούν τή γλώσσα τών προγόνων τους και νά νιώθουν "Ελληνες. Και σφράγισε αύτή τήν προσφορά του μαρτυρικά μέ τό ίδιο του τό αίμα.

'Η κυρά τών Άθηνών, ή μοναχή άγία Φιλοθέη, πρωτοστατεί διαθέτοντας τήν τεράστια περιουσία της για τήν άνακούφιση και τή λευτεριά τών σκλαβωμένων 'Ελλήνων και μουσουλμάνων. Κάτω άπό τή μύτη του βάρβαρου κατακτητή δέν δειλιάζει. 'Επιδίδεται σε ένα παγκοσμίως πρωτοποριακό έργο. Μετατρέπει τόν παρθενώνα του μοναστηριού της σε καταφύγιο, εργοτάξιο, χώρο τεχνών και σχολείο του γυναικείου φύλου. Τέλος βρίσκει μαρτυρικό θάνατο άπό τούς Τούρκους.

«Μέ τή βοήθεια του Παντοδυνάμου, εκάμαμε ό,τι ό κόσμος δέν εκαρτέρηγε άπό ήμáς», έλεγε ό γενναίος όπλαρχηγός 'Οδυσσεάς Άνδρουτσος. 'Ο δέ Κωνσταντίνος Οικονόμος ό έξ Οικονόμων τόνιζε: «Τό θαύμα του 1821 είναι έργο τής 'Εκκλησίας και τής 'Ελληνικής Παιδείας».

Δέσποινα Δαμιανίδου

1. Νικ. Μοσχόπουλου, 'Ιστορία τής 'Ελληνικής 'Επανάστασης κατά τούς Τούρκους ιστοριογράφους, Άθήναι 1960, παρά 'Ιω. Παπαϊωάννου, 'Ιστορικές γραμμές, Λάρισα 1979, σ. 240.
2. Στρατηγού Μακρυγιάννη, 'Οράματα και θάματα, Άθήνα 2002, σ. 164-165.
3. Φωτάκου, Άπομνημονεύματα περί τής 'Ελληνικής 'Επανάστασης, Άθήναι 1960, σ. 44.



Λουντοβίκο Λιπαρίνι



Portrait of Ludovico Lipparini
by Tranquillo Cremona 1858

Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821 δέν ἔφερε μόνο τήν ποθητή ἐλευθερία, ἀλλά ἀπετέλεσε καί πηγή ἐμπνευσης τόσο γιά τούς Ἕλληνες ὅσο καί γιά

τούς ξένους ζωγράφους. Ἴδιαίτερα οἱ τελευταῖοι κατάφεραν νά συγκινήσουν καί νά εὐαισθητοποιήσουν τήν εὐρωπαϊκή κοινή γνώμη μέ τά ἔργα τους, καθώς παρουσίαζαν τόν ἡρωισμό καί τήν αὐταπάρνηση τῶν ἀγωνιστῶν, ἀλλά καί τίς θηριωδίες τῶν Τούρκων. Εἶδαν στόν Ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων ὑψηλά ἰδανικά καί ἐκδήλωσαν τόν μεγάλο θαυμασμό τους. Χάρη σ' αὐτούς γνωρίζουμε τίς μορφές κάποιων ἀγωνιστῶν τοῦ ξεσηκωμοῦ.

Ἕνας τέτοιος ζωγράφος ὑπῆρξε ὁ Ἴταλός Λουντοβίκο Λιπαρίνι (Ludovico Lipparini, 1800-1856), ζωγράφος καί δάσκαλος τῆς ζωγραφικῆς. Ἐνῆνεσε τό μεγαλεῖο καί τήν ἀρχοντιά τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς, μελετώντας τήν τετράτομη «Ἱστορία τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος» τοῦ γάλλου φιλέλληνα ἱστορικοῦ καί περιηγητῆ Φρανσουά Πουκεβίλ.

Κύριο θέμα τῶν ἔργων του ὁ ἥρωας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης, πού θυσιάζει τή ζωή του γιά τήν πίστη του καί γιά τήν ἐλευθερία τῆς πατρίδας του· ἀποτελεῖ γιά τόν Λιπαρίνι σύμβολο τῆς ἰδέας τῆς ἐλευθερίας ἀλλά καί τῆς ἴδιας τῆς Ἑλλάδας. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι στά ἔργα τοῦ Λιπαρίνι οἱ Ἕλληνες ἐξιδανικεῦνται.



Ἀσχολήθηκε ἐπανελημμένα μέ θέματα σχετικά μέ τόν Ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων καί πολλά ἀπό τά ἔργα αὐτά ἔγιναν εὐρύτερα γνωστά, ὅπως ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός πού ὑψώνει τή σημαία τῆς Ἀνεξαρτησίας στά Καλάβρυτα (Πινακοθήκη Μιλάνου, 1838). Ἡ λιθογραφία αὐτοῦ τοῦ πίνακα ἐκτίθεται στή μόνιμη ἔκθεση τοῦ Ἐθνικοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου στήν Ἀθήνα.



Στό ἔργο του «Ὁ ὄρκος τοῦ Βύρωνα στόν τάφο τοῦ Μάρκου Μπότσαρη στό Μεσολόγγι» (Μουσεῖο Τρεβίζο, 1850), ἀπεικονίζεται ὁ λόρδος Βύρωνας ντυμέ-

νος στά γαλανόλευκα νά ύψώνει τό ἀριστερό του χέρι γιά νά ὀρkiστει, κρατώντας στό δεξί τό σπαθί του. Φέτος, μέ ἀφορμή τά 200 χρόνια, ὁ πίνακας φιλοξενεῖται στή Βουλή τῶν Ἑλλήνων στό πλαίσιο τῆς ἔκθεσης «Ἀντικρίζοντας τήν Ἐλευθερία».



Τέλος, «Ὁ θάνατος τοῦ Μάρκου Μπότσαρη» (Δημοτικό Μουσείο Τεργέστης, 1841), μιᾶς ἀπό τίς πιό ἀγνές μορφές τοῦ Ἄγωνα, ἀποδίδει τήν παλληκαριά τῶν Ἑλλήνων πού ζοῦν καί πεθαίνουν ἥρωικά καί λεβέντικα τιμώντας τήν πατρίδα τους. Δίπλα του στέκουν οἱ συναγωνιστές του· κάποιοι ἀπό αὐτούς τόν καλύπτουν καί συνεχίζουν τή μάχη.

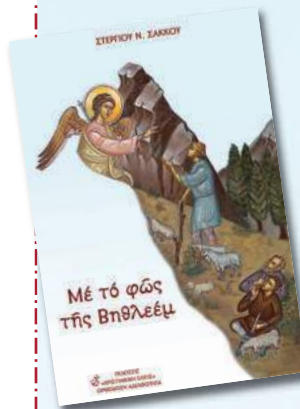
Πράγματι ἡ τέχνη ἐξυψώνει τόν ἄνθρωπο καί ἀφήνει ἀνεξίτηλη τή σφραγίδα της στήν κοινωνία καί στόν πολιτισμό. Ὄταν μάλιστα αὐτή συνδέεται καί μέ τήν ἑλληνική ἱστορία ἐκφράζοντας ἀξίες καί ἰδανικά, τότε ἀποκτᾶ διαστάσεις αἰώνιες καί ἀθάνατες.

Ἀναστασία Τζουρά - Τζιότζιου

«Μέ τά θεόπνευστα κείμενα, τήν κατα-
νυκτική ὕμνολογία, μέ τήν θεία λατρεία καί
μάλιστα μέ τά ἱερά μυστήριά της ἡ Ἐκκλη-
σία μᾶς παίρνει ἀπό τό χέρι καί μᾶς ὀδηγεῖ
στό σπήλαιο τῆς Βηθλεέμ. Μᾶς πείθει ὅτι τό
“παιδίον νέον”, πού μᾶς περιμένει ἐκεῖ, ἔχει
παρελθόν, παρόν καί μέλλον. Εἶναι ὁ πο-
δοῦμενος καί νοσταλγούμενος, ὁ ἀναμενό-
μενος καί προσδοκώμενος, ὄχι μόνο ἀπό
τίς γενιές τοῦ Ἰσραήλ ὅπου θαμπόφεγγε ἡ
μορφή του μέσα ἀπό τό προφητικό φῶς,
ἀλλά καί ἀπό τά πλήθη τῶν ἐθνῶν, πού σ’
αὐτή τήν προσδοκία ξαπόσταιναν. Μᾶς δεί-
χνει πώς αὐτός πού γεννιέται εἶναι, ὅπως τό
λέει τό ὄνομά του, ὁ Ἰησοῦς, ὁ σωτήρας
Θεός, ὁ μόνος πού χαρίζει τήν σωτηρία. Εἶ-
ναι ὅμως καί ὁ Ἐμμανουήλ, ὁ “μεθ’ ἡμῶν
Θεός”, πού μᾶς συντροφεύει στήν μοναξιά
τῆς ζωῆς μας.

Δέν λείπουν οἱ ἀποδείξεις, γιά νά πει-
σθεῖ κανεῖς γι’ αὐτά τά μεγάλα μαθήματα
τῆς ἀγίας μας Ἐκκλησίας. Ἀπαιτεῖται ὅμως
ἡ βαθύτερη διάθεση, γιά νά γίνει ἡ γνώση
ζωή, βίωμα» (σελ. 12-13).

Αὐτή τή διάθεση καλλιεργεῖ στόν ἀνα-
γνώστη τό νέο βιβλίο



Μέ τό φῶς τῆς Βηθλεέμ

Περιέχει κείμενα
τοῦ μακαριστοῦ
διδασκάλου
τῆς Ἀδελφότητός μας
Στεργίου Σάκκου.
Ζητήστε το
στό βιβλιοπωλεῖο μας.

Τέσσερις γυναῖκες πρότυπα

(Λκ 10,38-42· ΙΙ,27-28)

Τό σημερινό εὐαγγελικό ἀνάγνωσμα εἶναι ἀπό τό κατά Λουκᾶν Εὐαγγέλιο καί διαβάζεται στίς γιορτές τῆς Παναγίας μας. Παρουσιάζονται σ' αὐτή τήν περικοπή τέσσερις γυναῖκες. Ἡ κάθε μία εἶναι ἓνα μάθημα γιά ὅλους μας.

Ἡ μία γυναῖκα εἶναι ἡ Μαρία, ἡ μικρή ἀδελφή τῆς Μάρθας, στό σπίτι τῆς ὁποίας φιλοξενούνταν ὁ Κύριος πολλές φορές. Ἡ Μαρία εἶναι πρότυπο μαθητείας. Ἀγαπάει τόν λόγο τοῦ Θεοῦ. Κάθεται στά πόδια τοῦ Χριστοῦ σάν τό ἀρνάκι στά πόδια τοῦ βοσκοῦ, ἀκούει τή διδασκαλία καί ξεδιψᾷ. Πόσο εὐχαριστιέται! Καί αὐτό εἶναι τό πρῶτο πρῶτο βῆμα γιά τή σωτηρία μας: νά μαθητεύσουμε. Μικροί καί μεγάλοι νά γίνουμε μαθητές στό σχολεῖο τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι τό στρατεύμα τοῦ Χριστοῦ, γι' αὐτό ὀνομάζεται στρατευομένη Ἐκκλησία, εἶναι ἡ οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ -ὅλοι ἐδῶ τελούμε τά μυστήριά μας ἀδελφωμένοι σάν μία οἰκογένεια-, ἀλλά ἡ Ἐκκλησία εἶναι καί τό σχολεῖο τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Χριστός εἶναι ὁ διδάσκαλος, τά βιβλία τῆς ἁγίας Γραφῆς εἶναι τά βιβλία μας καί ἐμεῖς ὅλοι μαθητές καί μαθήτριες. Γιά νά κερδίσουμε τήν αἰώνια ζωή καί νά γίνουμε μέλη στή βασιλεία τοῦ Θεοῦ, πρέπει νά μαθητεύσουμε: νά παρακολουθοῦμε κηρύγματα, μαθήματα καί νά ἔχουμε ὅλοι στό σπίτι μας τήν ἁγία Γραφή. «Ἀδύνατον σωθῆναι τόν ἄνθρωπον», διδάσκει ὁ

ἅγιος Χρυσόστομος, «ἄνευ τῆς τῶν γραφῶν ἀναγνώσεως». Χωρίς τή μελέτη τῆς ἁγίας Γραφῆς δέν μπορεῖ νά σωθεῖ ὁ ἄνθρωπος. Νά γιατί ἔχουμε αἱρέσεις, νά γιατί ἔχουμε ἀναρχικά στοιχεῖα, νά γιατί ἔχουμε κακοποιούς, νά γιατί ἡ ζωή μας γέμισε ἀπό πολλούς κινδύνους πού μᾶς ἀπειλοῦν. Διότι δέν μελετοῦμε, δέν διαβάζουμε τήν ἁγία Γραφή. Δέν ἔχουμε θεϊκό ζῆλο, ἐνδιαφέρον νά μαθητεύσουμε στά ἱερά γράμματα. Δέν ἔχουμε δίψα. Ἡ Μαρία κάθισε στά πόδια τοῦ Χριστοῦ καί ἄκουσε μέ δίψα καί λαχτάρα τά λόγια πού δίδαξε ὁ θεῖος διδάσκαλος.

Τό δεύτερο πρόσωπο εἶναι ἡ Μάρθα, ὁ τύπος τῆς θυσίας. Πολύ θά ἤθελε νά καθίσει δίπλα στήν ἀδελφή τῆς Μαρίας καί νά ἀκούει τόν διδάσκαλο. Δέν τό κάνει ὅμως, γιατί εἶναι ἡ ὑπεύθυνη τοῦ σπιτιοῦ καί πρέπει νά περιποιηθεῖ τόν διδάσκαλο καί τούς μαθητές του. Δέν φθάνει μόνο νά μαθητεύσουμε, χρειάζεται καί ἡ θυσία. Νά θυσιάζουμε τό συμφέρον μας γιά τούς ἄλλους, ὅπως ἔκανε καί ὁ Χριστός. "Ἐγινε ἄνθρωπος, ταπεινώθηκε γιά τή δική μας σωτηρία.

Ἡ ἄλλη γυναῖκα εἶναι μιά ἄγνωστη, ἀνώνυμη γυναῖκα μέσα ἀπό τό πλήθος. Καθώς ἄκουγε τή διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ, ἐνθουσιάστηκε καί φώναξε: «μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καί μαστοὶ οὐς ἐθήλασας». Ἐδῶ ἔχουμε τόν τύπο τοῦ ἐνθουσιασμοῦ. Καί ὁ ἐνθουσιασμός εἶναι ἡ προϋπόθεση πού μᾶς

χρειάζεται για όλα τα προηγούμενα. Για να μαθητεύσω, να διαβάσω τη Γραφή, αλλά και για να την εφαρμόσω με θυσία, χρειάζεται πρώτα πρώτα να ανάψει φωτιά μέσα μου, ή φωτιά της πίστεως, της αγάπης. Οι άνθρωποι της υπαίθρου παίρνουν φρύγανα, ανάβουν μιά φλόγα και μετά βάζουν κορμούς και κούτσουρα, για να κάνουν κάρβουνα. Τό πρώτο που χρειάζεται είναι ή φλόγα, είναι ό ένθουσιασμός, ό θαυμασμός. Από εκεί ξεκινάει ή σωτηρία μας, να θαυμάζουμε τα μεγαλεία του Θεού, να θαυμάζουμε τα θεία πράγματα, να θαυμάζουμε και να λαχταρούμε τόν ούρανό. Έχοντας αυτό τόν θαυμασμό, γινόμαστε έπιμελείς μαθητές και αυτά που διαβάζουμε τα εφαρμόζουμε και τα ζούμε με θυσία.

Σήμερα ιδίως οί νέοι μας θαυμάζουν τά πιό εύτελή και προσωρινά πράγματα και περιφρονούν τά άληθινά διαμάντια. Θαυμάζουν τίς φλούδες και περιφρονούν τά έκλεκτά και άφθαρτα αγαθά. Πίνουν άκάθαρτα νερά και περιφρονούν τό ύδωρ τό ζών, δέν ένθουσιάζονται από τό εύαγγέλιο. Κρατούν ώρες τό κινητό και έπικοινωνούν με ύποπτα πρόσωπα και βλέπουν θανατηφόρα πράγματα, αλλά δέν θέλουν να έπικοινωνήσουν με τόν Θεό πατέρα και να άκούσουν τή στοργική φωνή του.

Τό τέταρτο πρόσωπο - πρότυπο είναι ή Παναγία που γιορτάζουμε σήμερα. Αύτην μακαρίζει ή άνώνυμη γυναίκα. Κι είναι όντως μακαρία, εύλογημένη. Είναι ό πρώτος άνθρωπόθεος, ή μία μετά τόν Ένα, «ή ύψηλοτέρα των ούρανων και καθαροτέρα λαμπηδόνων ήλιακών». Η Παναγία μας πράγματι είχε άγιο και μεγάλο θαυμασμό προς τά θείκα πράγματα. Φαίνεται από τόν ύμνο της: «Μεγαλύνει ή ψυχή μου τόν Κύριον...» (Λκ 1,46-55). Άλλά είχε και μαθητεία. Σ' όλη τή ζωή της μελετούσε τίς άγιες γραφές. Φαίνεται κι αυτό από τόν ύμνο της, όπου αναφέρει περιστατικά και χωρία της Παλαιάς Διαθήκης. Τέλος, είχε και θυσία. Η μεγάλη της θυσία λάμπει στην ύπακοή της. Προσφέρει τόν έαυτό της άπόλυτα στά χέρια του Θεού με τά λόγια: «ίδου ή δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατά τό ρήμά σου» (Λκ 1,38). Όταν κι έμεις μοιάζουμε με τήν Παναγία και άκούμε τά λόγια του Θεού και τά εφαρμόζουμε, τότε είμαστε και έμεις μακάριοι.

Άδέλφια μου, τελείωσα. Εύχομαι και παρακαλώ τόν Κύριο και όλοι να τόν παρακαλέσουμε να θερμάνει τήν αγάπη μας, να μάς δώσει ένθουσιασμό, ενδιαφέρον και θαυμασμό για τά αιώνια πράγματα, για τά άληθινά. Με ένθουσιασμό και θαυμασμό να μελετούμε καθημερινά τήν άγία Γραφή, να μαθητεύουμε, να καλλιεργούμαστε, να τρεφόμαστε, για να δυναμώνουμε και να ζούμε έμπρακτα τό εύαγγέλιο με τή θυσία. Να έχουμε πρότυπο τήν Παναγία Μητέρα μας και να τή μακαρίζουμε, να τή δοξάζουμε και να ζητούμε τήν εύλογία και τή βοήθειά της για μάς και για τά παιδιά μας!

Στέργιος Ν. Σάκκος
Τετάρτη 15-8-2007, Καστανούσα



ἀναμνήσεις ἀπό μιὰ μακρόχρονη φιλία μέ τόν π. Χαράλαμπο ἄντωνάρα

«Ὡσπερ ἐπὶ τῆς γῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ λειτουργὸν αὐτὸν κατέστησας οὕτω καὶ ἐν τῷ οὐρανίῳ θυσιαστηρίῳ ἀνάδειξον, Κύριε» (Εὐχὴ Ἐξοδίου Ἀκολουθίας).

Μέ τὴν εὐχὴ αὐτὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἀγαπητέ μου ἀδελφέ καὶ συλλειτουργέ π. Χαράλαμπε, αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκη νὰ σέ προπέμψω στό αἰώνιο ταξίδι σου πρὸς τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ καὶ νὰ ἐκφράσω μέ τὸν τρόπο αὐτὸ τὴν εὐγνωμοσύνη μου πρὸς τὸ πρόσωπό σου.

Οἱ δεσμοὶ τῆς εἰλικρινοῦς φιλίας μας ἀνάγονται στά μέσα τῆς δεκαετίας τοῦ '70, ὅταν πρωτογνωριστήκαμε στά κατηχητικά τοῦ Ἁγ. Δημητρίου Συκεῶν, καὶ συνεχίστηκε μέχρι τὴν ἐκδημία σου εἰς Κύριον. Ἀπὸ τὴ μακρόχρονη αὐτὴ φιλία θυμᾶμαι χαρακτηριστικά τὸ πὼς μέ βοήθησες σέ πρακτικὸ ἐπίπεδο στὴν ἐκμάθηση τοῦ τυπικοῦ τῶν ἱ. Ἀκολουθιῶν καὶ τῆς λειτουργικῆς τῶν Μυστηρίων, ὅταν γιὰ πρώτη φορά αἰσθάνθηκα αὐτὴ τὴν ἱερὴ ἔλξη πρὸς τὴν ἱεροσύνη καὶ ζήτησα τὴ βοήθειά σου. Μοῦ τὴν προσέφερες μέ μεγάλη προθυμία καὶ πά-

ντοτε προσευχόσουν γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τοῦ ἱεροῦ μου πόθου. Ἰδιαίτερα σέ εὐχαριστῶ γι' αὐτόν τὸν κόπο τῆς ἀγάπης σου καὶ ἐγὼ τώρα ὡς ἀνταπόδομα αὐτῆς τῆς ἀγάπης, λειτουργὸς τοῦ Ἵψίστου πιά, πάντοτε σέ μνημονεύω στὴν Προσκομιδῇ.

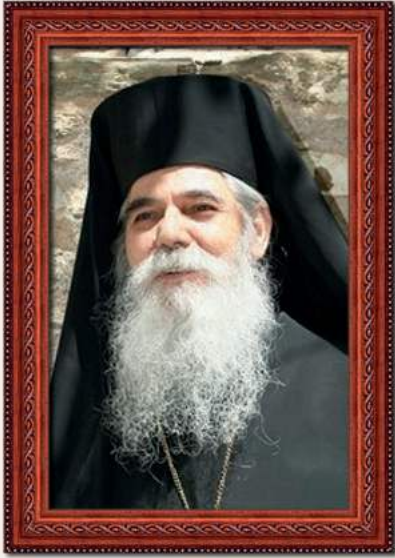
Μία δεύτερη ἀνάμνηση εἶναι ὅτι τὸ πρῶτο κήρυγμά μου τὸ ἔκανα στὸν ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Χορτιάτη μέ τὴ δική σου παρότρυνση. Πάντοτε, ὅταν ἀξιωνόμουνα νὰ ἐκκλησιασθῶ στὸν ναὸ σου, μέ προέτρεπες νὰ κηρύξω τὸν θεῖο λόγο. Ὅταν κατέστην ἱερεὺς, ὁ διακαὴς σου πόθος ἦταν νὰ συλλειτουργήσουμε, κάτι πού δέν πραγματοποιήθηκε στὴ γῆ, ἄς εὐχηθοῦμε νὰ τελεσθεῖ στὸν οὐρανό.

Οἱ ἀναμνήσεις ἀπὸ τὴ μακρόχρονα καὶ ἀδιάπτωτη φιλία μας εἶναι πολλές. Πάντα, ὅταν ξαναζωντανεύουν στὸν νοῦ μου, προκαλοῦν αἰσθήματα χαρᾶς καὶ ἱκανοποίησης. Ταυτόχρονα οἱ θύμησες αὐτές, τῆς ὄλης βιοτῆς σου ὡς ἀγαθοῦ καὶ ἐνάρετου λευίτη, ἀποτελοῦν παράδειγμα πρὸς μίμηση γιὰ μένα προσωπικά καὶ ὅλους τοὺς πρεσβυτέρους.

Πεφιλημένε μας π. Χαράλαμπε, πιστεύοντας ὅτι ἔχεις παρρησία πρὸς τὸν Κύριο, παρακαλοῦμε νὰ μεσιτεύεις ὑπὲρ ἐμοῦ, ὑπὲρ τῶν μελῶν τῆς πολύτεκνης οἰκογενείας σου καὶ ὄλων τῶν ἀνθρώπων πού ἀνέπαυσε στό πετραχήλι σου, ὑπὲρ προκοπῆς καὶ σταθερότητος στὴν πίστη.

Καλὴ ἀντάμωση καὶ καλὸ Παράδεισο!

π. Μιχαὴλ Κόνιας



Χειραγωγός τῆς νεότητας

Μία σεβάσμια, ταλαντούχα και σεμνή ἐκκλησιαστική μορφή ἔφυγε γιὰ τὸν οὐρανὸ μέσα στὸ καλοκαίρι πού πέρασε, ὁ ἀρχιμανδρίτης π. Διονύσιος Μπέκος (1939-2021). Γόνος τῆς εὐανδρῆς Καλαμάτας, σπούδασε τὴν ἱερὴ ἐπιστήμη τῆς Θεολογίας καὶ ἀπὸ τὸ 1976 εἰσήλθε στὶς τάξεις τοῦ κλήρου. Διετέλεσε γιὰ ἕνα διάστημα ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος καὶ ἱεροκήρυκας τῆς Κεντρῶας Ἀφρικῆς καὶ ἀπὸ τὶς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ '80 ἀφοσιώθηκε στὴ διακονία τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τῆς θέσης τοῦ ἱεροκήρυκα καὶ τοῦ πνευματικοῦ τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης. Ἰδιαίτερη ἡ ἀγάπη καὶ ἡ μέριμνά του γιὰ τὶς νεανικὲς ψυχές τὸν ἀνέδειξαν ἕναν ὄντως χειραγωγὸ τῆς νεότητας εἰς Χριστόν. Μὲ ζῆλο καὶ αὐταπάρνηση ὑπηρετήσεως ὡς κατηχητὴς καὶ ὑπεύθυνος τοῦ κατηχητικοῦ ἔργου καὶ τῶν νεανικῶν κατασκηνώσεων τῆς Μητροπόλεως Σπάρτης. Καὶ ὅταν ἡ

ἀσθένεια τὸν περιορίσε στὸ Ἴδρυμα «Ἅγιος Παντελεήμων», ὅπου ἡ Ἱερὰ Μητρόπολη Σπάρτης περιθάλλει τοὺς χρονίως πάσχοντες, δὲν ἔπαυσε νὰ ἐνδιαφέρεται, νὰ ἀγωνιᾷ καὶ νὰ προσεύχεται γιὰ τὶς ψυχές μὲ τὶς ὁποῖες συνδέθηκε στὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁριμοὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες τὰ παλιὰ του κατηχητόπουλα ἀπολάμβαναν τὴ συμβουλή καὶ συνδρομὴ του στὸ ἔργο τους μέσα στὴν οἰκογένεια καὶ τὴν κοινωνία γενικότερα.

Πολύτιμη ὑπῆρξε ἡ συμβολὴ τοῦ μακαριστοῦ π. Διονυσίου στὴν κατάρτιση καὶ καθοδήγηση τῶν γονέων, ἐκπαιδευτικῶν καὶ ὄλων ὅσοι ἀσχολοῦνται μὲ τὸν εὐαίσθητο καὶ εὐπαθῆ τομέα τῆς ἀγωγῆς τῶν παιδιῶν. Ἔχει συγγράψει μία σειρά σχετικῶν βιβλίων, ὅπου ἀξιοποιεῖ θαυμάσια τὰ πορίσματα μεγάλων παιδαγωγῶν καὶ ψυχολόγων Ἑλλήνων καὶ ξένων. Ἡ «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ» πολλές φορές ἔχει προβάλλει καὶ συστήσει τὰ βιβλία αὐτά, τὰ ὁποῖα ἐπανεκδίδονται σὲ κομψοὺς καὶ καλαίσθητους τόμους ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις «Χριστιανικὴ Ἑλπίς».

Ἄς ἀνταποδώσει ὁ Κύριος στοὺς κόπους τοῦ ἐκλιπόντος καὶ ἄς εἰσακουεῖ τὴ δέησή του ἐκεῖ στὸ ὑπερουράνιο καὶ νοερὸ θυσιαστήριο, ὅπου τώρα ἱερουργεῖ!





Τό πρωταρχικό δικαίωμα του παιδιού...

Τίς τελευταίες δεκαετίες ολοένα και βαίνει αυξανόμενο τό αίτημα περί διασφάλισης δικαιωμάτων πάσης φύσεως. Μέσα σέ αυτό τό γενικευμένο κλίμα διεκδικήσεων έκανε τήν εμφάνισή του και ό πρώτος παγκόσμιος χάρτης πού φιλοδοξεί νά προασπίσει νομικά κάποια άπαραχάρακτα δικαιώματα γιά τό παιδί.

Στίς 20 Νοεμβρίου 1989 ό 'Οργανισμός 'Ηνωμένων 'Εθνών υπέγραψε τή Σύμβαση γιά τά Δικαιώματα του Παιδιού. Έκτοτε ή μέρα καθιερώθηκε ως Παγκόσμια 'Ημέρα Δικαιωμάτων του Παιδιού.

΄Ας ρίξουμε μία ματιά στήν περιβόητη Χάρτα. Πραγματικά, θίγει τά πιό καιρία δικαιώματα όχι μόνο γιά ένα παιδί αλλά και γιά κάθε άνθρωπο.

Δικαιούμαι νά έρθω στή ζωή. Δικαιούμαι νά ύπάρξω.

Τί πιό αυτόνοτο; Πολύ σωστά προτάσσεται ως άναφαίρετο δικαίωμα. Πώς

έρμηνεύεται όμως ή αντίφαση ανάμεσα σέ αυτό τό δικαίωμα στή ζωή και στή νομιμοποίηση των έκτρώσεων;

Δικαιούμαι νά ζήσω σέ έναν κόσμο χωρίς βία και φτώχεια.

΄Ονειρο πολυπόθητο πού προσκρούει στή σκληρή πραγματικότητα. Έκατομμύρια παιδιά ζητιανεύουν και βιοπορίζονται στους δρόμους. ΄Οσο γιά τή βία, χιλιάδες παιδιά τή βιώνουν ως θύματα, ενώ τά περισσότερα ως θεατές τής θηριωδίας στή σύγχρονη κοινωνία αλλά και τής άγριότητας στήν εικονική πραγματικότητα, καταντούν νά φέρονται τά ίδια βίαια και έπιθετικά. Ποιός δύναται νά έπουλώσει αυτές τίς πληγές άν όχι ό ΄Αρχων τής Ειρήνης;

Δικαιούμαι νά ζήσω σέ έναν κόσμο πού σέβεται και προστατεύει τό φυσικό περιβάλλον.

΄Ιδανικό τό νά μεγαλώνει ένα παιδί

μέσα σέ ένα ὁμορφο φυσικό περιβάλλον. Παρόλ' αὐτά οἱ ἴδιες χῶρες πού υπέγραψαν τή Χάρτα προβαίνουν σέ ἀνεπανόρθωτες οἰκολογικές καταστροφές χωρίς ἴχνος ἀναστολῆς... Ἡ προστασία τοῦ περιβάλλοντος δέν νοεῖται χωρίς τόν Δημιουργό τῆς Κτίσεως.

Δικαιοῦμαι νά ἔχω ἐλεύθερη πρόσβαση στόν μαγικό κόσμο τῆς γνώσης.

Τά σύγχρονα προγράμματα σπουδῶν παρέχουν στά παιδιά μόρφωση ἢ ἐνίστε καί παραμόρφωση; Ἄν δέν διέπεται ἡ ἐπιστημονική γνώση ἀπό τήν ἄνωθεν σοφία τοῦ Παντογνώστη, τότε καθίσταται ἀναποτελεσματική.

Δικαιοῦμαι νά ἔχω ἐλεύθερο χρόνο καί χῶρο γιά νά παίζω.

Τό παιχνίδι ὄντως ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο κομμάτι τῆς ζωῆς τοῦ παιδιοῦ. Ὅμως οἱ πραγματικά ἀναζωογονητικές δραστηριότητες ἀντικαθίστανται μέ καθήλωση τοῦ παιδιοῦ σέ μία ὀθόνη ὅπου ἀπορροφᾶται ἀπό ἠλεκτρονικά παιχνίδια. Τό φυσικό παιχνίδι μέσα σέ ἐλεύθερο χωροχρόνο συνδέει μέ τόν πλησίον, καλλιεργεῖ τή συνεργασία καί τήν ἀγάπη.

Δικαιοῦμαι νά μάθω τί εἶναι καλό γιά τήν ψυχική καί τή σωματική μου ὑγεία.

Ἡ ἐνημέρωση ἐντούτοις εἶναι συχνά ἐλλιπής ἢ τά κριτήρια ποικίλλουν ἀνάλογα μέ τίς ἰδεολογίες. Κι ἂν ἴσως γιά τή σωματική ὑγεία μπορεῖ νά ὁμονοήσει ἡ πλειοψηφία, δέν ὑπάρχει σύμπτωση στή διασφάλιση τῆς ψυχικῆς ὑγείας. Καί αὐτό τό δικαίωμα δύναται νά τό στερεώσει ὁ Ἰατρός τῶν ψυχῶν καί τῶν σωμάτων.

Δικαιοῦμαι νά περνᾶω ἄρκετό χρόνο μέ τούς γονεῖς μου.

Βέβαια, ὁ σύγχρονος τρόπος ζωῆς ἀπαιτεῖ ἀπό τούς νέους γονεῖς πολύωρη ἐργασία. Πέρα ἀπό τήν ἐξασφάλιση, ὡς-

τόσο, κάποιων ὠρῶν συμπαρουσίας, σημασία ἔχει καί ἡ ποιότητα τοῦ χρόνου πού μοιράζονται οἱ γονεῖς μέ τά παιδιά. Αὐτή τήν ἔκτακτη διάσταση στήν ἐπικοινωνία γονέων καί παιδιῶν τή χαρίζει ὁ σύνδεσμος ὄλων μέ τόν οὐράνιο Πατέρα.

Δικαιοῦμαι νά ζήσω μέ ἀθωότητα καί ἀνεμελιά τά παιδικά μου χρόνια.

Ἴσως τό πιό παραγκωνισμένο δικαίωμα τοῦ παιδιοῦ τόν 21ο αἰῶνα νά εἶναι αὐτό τῆς ἀθωότητας. Λές καί βιαζόμαστε νά σπεύρουμε σίς ἄγραφες καρδιές τους τήν ἀνηθικότητα. Ὅσο γιά τήν ἀνεμελιά... σέ χῶρες πού τά παιδιά ἐργάζονται εἶναι ἄγνωστη αὐτή ἡ ἐννοια, ἐνῶ στόν δυτικό κόσμο ἔχουμε πέσει "ἀπό τήν ἄλλη πλευρά τοῦ ἀλόγου" καί συχνά τά παιδιά ζοῦνε μέσα σέ ἄκρατη ἀποχαύνωση. Οἱ ἄγνές παιδικές ψυχούλες χρειάζονται πέρα ἀπό νομικά πλαίσια τήν προστασία τοῦ Καλοῦ Ποιμένα.

Δικαιοῦμαι νά ζήσω σέ μία κοινωνία πού προστατεύει τά προσωπικά δεδομένα.

Ἐπισημῶς πλέον καλούμαστε νά ζητᾶμε ἄδεια μέ ὑπεύθυνη δήλωση γιά ὅποια χρήση δεδομένων τοῦ παιδιοῦ, ἐνῶ τά ἴδια μέ ἀπίστευτη ἐπιπολαιότητα συνεχίζουν νά ἀνεβάζουν στά μέσα κοινωνικῆς δικτύωσης προσωπικές πληροφορίες χωρίς νά ὑπολογίζουν τήν ἐπικινδυνότητα. Τά μέτρα τῆς πολιτείας ἀπαραίτητα. Ὡθηση γιά τόν σεβασμό τους: ὁ θεόπνευστος λόγος τοῦ Θεοῦ.

Δικαιοῦμαι ἕναν κόσμο ἀνθρώπινο, δίκαιο καί εἰρηνικό. Ἐναν κόσμο στόν ὁποῖο θά μεγαλώσω αὔριο τά δικά μου παιδιά.

Δικαιοσύνη καί εἰρήνη μοιάζουν ἐξοριστές ἀπό τήν ἐμπόλεμη γῆ. Αὐτό τό δικαίωμα τό ἀπώλεσαν ὄχι μόνο τά παιδιά, ἀλλά καί οἱ ἐνήλικες. Μποροῦμε παρᾶ

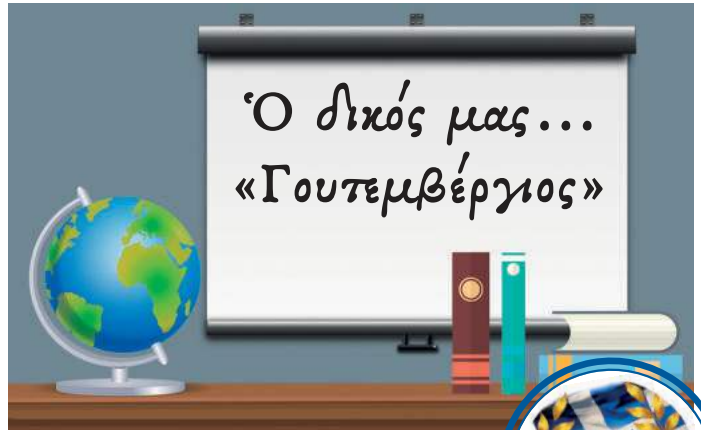
Σκηές από τήν τάξη μου

ταύτα νά ανασυντάξουμε ἕναν τέτοιο κόσμο ἐμπιστευόμενοι τόν δικαιοκρίτη Κύριο.

Ἐξόφθαλμα διαπιστώνουμε πώς ἡ σύγχρονη κοινωνία δέν καταφέρνει νά λειτουργεῖ ἐπιτυχῶς ὡς θεματοφύλακας αὐτῶν τῶν ἀρχῶν. Τά παιδιά δέν ἀπολαμβάνουν αὐτά τά δικαιώματα, γιατί στεροῦνται τό ὕψιστο: τό δικαίωμα γιά Θεό. Μένει μέσα στούς αἰῶνες ὀρθάνοιχτη ἡ ἀγκαλιά τοῦ Χριστοῦ καί ἡ φωνή Του ἀντηχεῖ: «Ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρός με καί μὴ κωλύετε αὐτά» (Λκ 18,15-17). Ἐδῶ στά ἀπλωμένα θεϊκά χέρια βρίσκεται τό πρωταρχικό δικαίωμα τοῦ παιδιοῦ, τό ὅποιο ἐμπεριέχει ὅλες τίς παραπάνω ἀρχές σέ ὅλη τήν πληρότητά τους.

Μόνο μέσα στήν ἀγκαλιά τοῦ Χριστοῦ μποροῦν νά ἀπολαμβάνουν τήν ἀθωότητα, τήν καθαρότητα, τήν ἀληθινή χαρά, τό ἀγνό καί ἄδοιο παιχνίδι, τή γνώση, τήν ἀσφάλεια, τήν ψυχική ἀγαλλίαση καί εὐφροσύνη. Οἱ δέκα βασικές ἀρχές γιά τό παιδί ἀλλά καί τά ὑπόλοιπα δικαιώματα καί συλλήβδην ὅλες οἱ ἀνάγκες γιά μία γνήσια εὐτυχισμένη ζωὴ ἔχουν τή ρίζα τους στό δικαίωμα γιά Θεό.

Ἀγγελική Τσιραμπίδου



- Κυρία, θά θέλαμε νά μᾶς μιλήσετε γιά τόν Διονύσιο Σολωμό.

- Ὁ μουσικός μᾶς εἶπε νά βρούμε κάποιες πληροφορίες γιά τόν Ἐθνικό μας Ὑμνο, μέ ὑποδέχονται τά παιδιά τῆς Α΄ Γυμνασίου στήν πόρτα τῆς τάξης.

- Καί εἶπε νά σᾶς συμβουλευτοῦμε!

«Ὠραία εὐκαιρία γιά νά τόν γνωρίσουμε», σκέφτομαι, καθώς μπαίνω στήν αἴθουσα.

- Ἐχω μεγάλο ἐνδιαφέρον νά ἀκούσω τί μάθατε ὡς τώρα γιά τή ζωὴ καί τό ἔργο τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητῆ. Μπορεῖτε νά πάρετε θέση στήν ἔδρα. Θά γίνω γιά λίγο μαθήτρια σήμερα.

- Ψάξαμε στό διαδίκτυο καί βρήκαμε πολλά στοιχεία. Ἀλλά ἐσεῖς ὅλο καί κάτι παραπάνω θά ξέρετε.

- Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι τελευταία ἔμαθα κάτι καί θέλω νά τό μοιραστώ μαζί σας. Ἀλλά τώρα εἶναι ἡ σειρά σας! Σᾶς ἀκούμε.

Τά παιδιά παίρνουν θέση στήν ἔδρα. Χαίρομαι νά τά ἀκούω.

- Τόν Ἐθνικό Ὑμνο τῆς Ἑλλάδας ἀποτελοῦν οἱ 24 πρῶτες στροφές τοῦ ποιήματος «Ὑμνος εἰς τήν Ἐλευθερίαν», πού γράφτηκε τόν Μάιο τοῦ 1823 στή Ζάκυνθο ἀπό τόν ἐθνικό μας ποιητῆ Διονύσιο Σολωμό. Ἀπό αὐτές μόνον οἱ δύο πρῶτες ἄδονται στίς ἐπίσημες ἀνακρούσεις τοῦ Ὑμνου.

- Τό 1829 ὁ Νικόλαος Μάντζαρος, κερκυραῖος μουσικός καί φίλος τοῦ Σολωμοῦ, μελοποίησε γιά πρώτη φορά τό ποίημα μέ βάση λαϊκά μοτίβα, γιά τετράφωνη ἀνδρική χορωδία. Ἀπό τότε τό ποίημα με-

λοποιήθηκε κι άλλες φορές από τον Μάιντζαρο, ώσπου τελικά τό 1864, μετά τήν ἔνωση τής Ἐπτανήσου μέ τήν Ἑλλάδα, καθιερώθηκε μέ διάταγμα από τόν βασιλιά Γεώργιο Α΄ ως Ἐθνικός Ὕμνος τής χώρας μας.

- Ὁ Διονύσιος Σολωμός ἦταν 25 χρονῶν ὅταν τόν ἔγραψε!

- Καί τόν ὀλοκλήρωσε μέσα σέ ἕνα μήνα...

- Ἐγραψε 158 στροφές, ἢ ἀλλιῶς... 632 στίχους!

- Τώρα θά σᾶς πούμε κάποια στοιχεῖα γιά τό περιεχόμενο τοῦ Ὕμνου. Ὁ ποιητής ξεκινάει τόν Ὕμνο του μιλώντας στήν Ἐλευθερία, πού ταυτίζεται μέ τήν Ἑλλάδα. Στίς δύο πρώτες στροφές τήν ἀναγνωρίζει από τό κοφτερό σπαθί της, πού σκορπίζει τόν τρόπο καί τόν θάνατο στους ἐχθρούς καί από τήν ὑπέροχη ὄψη της.

- Στή συνέχεια ἀναφέρεται σέ γεγονότα τής Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης: στή μάχη τής Τριπολιτσᾶς, στήν καταστροφή τοῦ Δράμαλη στά Δερβενάκια, στήν πολιορκία τοῦ Μεσολογγίου, στόν ἀπαγχονισμό τοῦ πατριάρχη Γρηγορίου τοῦ Ε΄...

- Τό ποίημα γράφεται προτοῦ ἀκόμα ἡ Ἑλλάδα ἀπελευθερωθεῖ, ἀλλά ὁ ποιητής τή βλέπει -σάν πρώτα- νά ἀναδύεται μέσα ἀπό τά ἱερά ὀστά τῶν Ἑλλήνων. Εἶναι δηλαδή κάπως... προφητικός ὁ Ὕμνος!

- Πολύ χαίρομαι γιά ὅσα μάθατε ὡς τώρα! Νομίζω πώς ὁ Ἐθνικός μας Ὕμνος εἶναι τόσο... «μεγάλος» πού δέν τελειώνει ποτέ ἡ ἐνασχόληση μαζί του.

- Ἐσεῖς, κυρία, τί θέλατε νά μᾶς πεῖτε;

- Διάβασα τίς προάλλες ἕνα πολύ ἐνδιαφέρον ἄρθρο γιά τόν Ἐθνικό μας Ὕμνο καί γιά τόν δικό μας... «Γουτεμβέργιο»!

- Δηλαδή; Τί ἐννοεῖτε;

- Ὁ ἔμπορος Δημήτριος Μεστανές ἦταν ἕνας ἀπό τούς σπουδαίους ἐμπόρους τής Θεσσαλονίκης μας. Ἦταν ἰδιαίτερα μορφωμένος, μέ πνευματικές ἀνησυχίες. Φλογερός ὀπαδός τοῦ Ρή-

γα Φεραίου, διέδιδε τά πατριωτικά του κηρύγματα. Τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1820 συνελήφθη ἀπό τίς τουρκικές ἀρχές καί φυλακίστηκε, «γιατί μάθαινε στό παιδί του ἕνα τραγουδί γραμμένο ἀπό ἕναν ἄπιστο τής Θεσσαλίας»! Μετά τήν ἀποφυλάκισή του ἔφυγε γιά νά συνεχίσει τόν ἀγώνα στή Νότια Ἑλλάδα, ἀλλά τόν συνέλαβαν καί τόν κακοποίησαν ληστές στήν Τριπολιτσά. Ἡ προσωρινή κυβέρνηση ἐνδιαφέρθηκε γιά τήν ἀπελευθέρωσή του καί ἐξέδωσε ἀνακοίνωση στήν ὁποία τόνιζε ὅτι «εἶναι ἐντροπή νά πάσχωσι τοιαῦτα ἄνθρωποι ἐρχόμενοι πρὸς δούλευσιν τῆς πατρίδος».

- Τόν ἄφησαν οἱ ληστές;

- Naί, καί μάλιστα τόν Νοέμβριο τοῦ 1823 τόν βρίσκουμε στό πολιορκημένο Μεσολόγγι μαζί μέ τόν γαμπρό του Γεώργιο Κυριάκη. Τό πιό σπουδαῖο εἶναι ὅτι μαζί του πήρε κι ἕνα μικρό πιεστήριο πού εἶχε ἀγοράσει ἀπό τήν Ἰταλία. Ἐνα χρόνο ἀργότερα μέ ἐξωραϊσμένο τό ὄνομά του, ὡς Δημήτριος Μεσθενεύς, δουλεύει ὡς τυπογράφος στά «Ἑλληνικά Χρονικά».

- Μά κυρία, μᾶς εἶχατε πεῖ ὅτι ὁ ἐλβετός φιλέλληνας Μάγερ ἔβγαζε αὐτή



τήν έφημερίδα στό Μεσολόγγι.

- Ναι, ό Μάγερ ήταν ό εκδότης, αλλά βασικός τυπογράφος ήταν ό Μεσθενεύς μέ βοηθούς τρείς Μεσολογγίτες. Έπιπλέον, ό Μεσθενεύς μέ δικά του έξοδα τύπωσε τό «Προσωρινόν Πολίτευμα τής Έλλάδος». Κατά τή διάρκεια τής πολιορκίας του Μεσολογγίου, στήν «Τυπογραφία Δ. Μεσθενέως» όπως σημειώνεται στό έξώφυλλο, τυπώθηκε τό 1825 ό «Ύμνος εις τήν Έλευθερίαν» του Διονύσιου Σολωμού. Η προσεγμένη έκδοσή του ικανοποίησε τόν Σολωμό, ό όποιος ζήτησε νά τόν διανείμουν δωρεάν στους φτωχούς καί νά διαθέσουν τά χρήματα όσων μπορούσαν νά τόν αγοράσουν γιά τό χτίσιμο του νοσοκομείου στό Ναύπλιο!

- Έζησε μετά τήν πολιορκία;

- Δυστυχώς σκοτώθηκε τή νύχτα τής 10ης Άπριλίου 1826 κατά τήν έξοδο του Μεσολογγίου μαζί μέ τόν φιλέλληνα Μάγερ.

- Τί κρίμα πού λίγοι τόν θυμούνται σήμερα...

- Δέν του στήσαμε μνημείο ούτε στό Μεσολόγγι ούτε στή Θεσσαλονίκη μας.

- Έμεις όμως τόν τιμούμε σήμερα!

- Νά μιλήσουμε καί γιά τόν Νικόλαο Μάντζαρο;

- Γι' αυτόν τόν μεγαλοφυή έλληνα μουσικό άξιζει νά μιλήσετε μέ τόν καθηγητή τής Μουσικής. Έγώ θά ήθελα τήν έπόμενη φορά νά αναλύσουμε τό πιό δυνατό σημείο του Ύμνου στήν Έλευθερία. Ξέρετε ποιό είναι; Ό... έπίλογος! Δέν θά σάς πώ όμως τίποτε άλλο...

- Κυρία, άνυπομονούμε!

- Άς σηκωθούμε νά ψάλουμε τόν Έθνικό μας Ύμνο.

- Ζήτω ή Έλλάδα μας! Ζήτω ό Διονύσιος Σολωμός καί ό Νικόλαος Μάντζαρος!

- Ζήτω καί ό Δημήτριος Μεσθενεύς ό τυπογράφος!

M.E.X.

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΥ

ΜΕΣΟΥ



ΚΑΤΩΤΕΡΟΥ



ΠΡΟΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΥ



Βιβλιοπωλείο ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ,
Γ. Μπακατσέλου 5, Θεσσαλονίκη

ή

e-shop <http://books.apolytrosis.gr>

Σχόλιο στην έπικαιρότητα



«Έβγα απ' τόν τάφο, Θωδωρή Κολοκοτρώνη!»



Από χείλη πανεπιστημιακής ιστορικού, τήν έπετειακή χρονιά τής έθνικής μας παλιγγενεσίας, πού διανύομε, άκούσαμε: «Αυτό πού όδήγησε τήν Έπανάσταση σέ δύο κύκλους έμφυλίων (1824)

ήταν ή έπιδίωξη του Θ. Κολοκοτρώνη νά τήν έλέγξει πολιτικά... Μέ τίς κινήσεις του νά έλέγξει τήν Έθνοσυνέλευση του Άστρος κατηγορήθηκε ότι έπεδίωκε νά έγκαθιδρύσει “γκοβέρνο μιλιτάρε”, δηλαδή στρατιωτική κυβέρνηση. Θα μπορούσε νά εΐχε έπιτύχει, αλλά χειρίστηκε τό πράγμα άφρόνως και τελικά άπέτυχε, τήν ίδια ώρα πού ό Ίμπραήμ Πασάς και οι Αιγύπτιοι έμοιαζε πώς συνέτριβαν τήν Έπανάσταση, μέ μεγάλο κίνδυνο νά άκολουθήσει γενική σφαγή... Ένας άνθρωπος, ό όποιος πράγματι στά Δερβενάκια έσωσε τήν Έπανάσταση, δρᾶ μετά μέ τρόπο βλαπτικό γιά αύτήν».

Όμολογουμένως, τέτοια άποδόμηση του Γέρου του Μοριά δέν είχαμε ξαναδεί.

Τέτοια άπαξίωση διατυπώνεται γιά πρώτη φορά φέτος, πού θα έπρεπε νά του άναγνωριστούν οι θυσίες και ή προσφορά του. Τήν άπάντηση, όμως, στήν έν λόγω κυρία δίδουν οι πηγές και τά ιστορικά γεγονότα.

Ό Κολοκοτρώνης κατηγορείται συνήθως γιατί μέ τόν Δημήτριο Ύψηλάντη και τόν Όδυσσέα Άνδρουτσο δέν έγκαθίδρυσαν τό περιβόητο «γκοβέρνο μιλιτάρε» και έτσι έπέτρεψαν στους κοτζαμπάσηδες και τόν Μαυροκορδάτο νά πυροδοτήσουν τόν έμφύλιο. Τήρησε αύτή τή στάση, γιατί ήθελε νά άποφύγει τίς έμφύλιες διαμάχες, στίς όποιες κυριολεκτικά σύρθηκε.

Έπιπλέον, ή Έθνοσυνέλευση στό Άστρος Κυνουρίας διήρκεσε άπό τίς 10 μέχρι τίς 30 Άπριλίου 1823, δηλαδή σχεδόν δύο χρόνια πριν άπό τήν άποβίβαση του Ίμπραήμ στη Μεθώνη, στίς 26 Φεβρουαρίου 1825. Στο μεταξύ ό Κολοκοτρώνης νωρίτερα είχε παραδοθεί μόνος του στήν Κυβέρνηση τόν συνέλαβαν στίς 23 Άα-

νουαρίου 1825 και τόν φυλάκισαν στον Προφήτη Ήλία στην Ύδρα. Πώς στέκονται όσα η κυρία ιστορικός μας πληροφορεί;

Παράλληλα, η κυβέρνηση του Γεωργίου Κουντουριώτη διόρισε -καθ' υπόδειξη του Μαυροκορδάτου- ως αρχηγό της έκστρατείας έναντι του Ίμπραήμ τόν... υδραίο πλοίαρχο Κυριάκο Σκούρη. Έτσι, στη μάχη στο Κρεμμύδι στις 7 Απριλίου 1825 οι Έλληνες ήττήθηκαν με 600 νεκρούς και στις 25 Απριλίου ο αιγυπτιακός στόλος κατέλαβε τη Σφακτηρία, φονεύοντας 350 από τους 800 υπερασπιστές της. Στις 18 Μαΐου 1825 επιτέλους ελευθερώνεται ο Κολοκοτρώνης, όπως χαρακτηριστικά μαρτυρεί ο ίδιος: «Σάν είδαν τόν κίνδυνον της πατρίδος μας ελευθέρωσαν... Έτσι μ' έκαμαν γενικόν Αρχηγόν». Επιστρέφει μάλιστα στον Άγωνα χωρίς καμιά μνησικακία: «Πρίν έβγω στ' Ανάπλι έριξα στη θάλασσα τά πικρά τά περασμένα· κάνετε κι εσείς τό ίδιο!».

Μνημειώδης -και ιδιαίτερα επίκαιρη- είναι η επιστολή του προς τους προύχοντες και καπεταναίους της Αχαΐας, που αλληλομάχονταν για τά πρωτεΐα: «Η Πατρίς μας και η Πίστις μας κινδυνεύει... Φθάνει σας πλιό!... Αφήστε τά πάθη, και μεις χάνομεν την πατρίδα... ως ένωθώμεν... γιατί έχασαμε τά δικαιώματα της πατρίδας μας γενικώς και μερικώς τά ίδια μας, και χάνομεν τώρα και αυτήν την πατρίδα μας» (4 Ιουνίου 1825).

Στη συνέχεια ο Γέρος του Μοριά ανέλαβε δράση και κράτησε ζωντανή τη φλόγα της Επανάστασης μέχρι τη ναυμαχία του Ναβαρίνου και την έλευση του Καποδίστρια. Δεν πολεμούσε μόνον κατά του Ίμπραήμ, αλλά και κατά της επικίνδυνης ροπής για «προσκύνημα». Να υπενθυμίσουμε ότι αρκετά χωριά είχαν

προσκυνησει, ακόμη και κάποιοι μικροκαπεταναίοι, όπως ο διαβόητος Νενέκος. Τότε την κατάσταση έσωσε ο Κολοκοτρώνης· μέ σύνθημα «φωτιά και τσεκούρι στους προσκυνημένους» προσπάθησε να αναχαιτίσει τό κύμα της ύποταξης στους Τούρκους. Ακολουθώντας μάλιστα έναν γενικευμένο κλεφτοπόλεμο, πετύχαινε χτυπήματα κατά των δυνάμεων του έχθρου. «Είς τόν καιρόν του προσκυνηματος έφοβήθηκα μόνο διά την πατρίδα μου, όχι άλλη φορά», καταθέτει ο ίδιος.

Την προσφορά του αυτή αναγνωρίζει και ο Άγγλος Ριχάρδος Τσώρτς, αρχιστράτηγος όλων των ελληνικών στρατιωτικών δυνάμεων, σύμφωνα μέ την Γ' Έθνοσυνέλευση: «Αί δουλεύσεις σας είναι σημαντικά και η πατρίς πρέπει να τάς γνωρίση. Η κατά του έχθρου επιτυχία σας είναι αξία της πολεμικής σας υπολήψεως, τό σημαντικότερον όμως είναι ότι ανακαλέσατε εις τά χρέη των και εις τό αίσθημα του πατριώτου υπέρ πατρίδος τους άπατημένους αυτούς ανθρώπους, όπου είχαν ένωθι μέ τους Τούρκους».

Και όμως άποσιωπάται έντελώς αυτός ο υπεράνθρωπος άγώνας! Τό καλοκαίρι του 1827, για να άποτρέψει τό προσκύνημα, ο Γέρος του Μοριά έφτασε μέχρι τη Μεσσηνία, ένω η Αντικυβερνητική Επιτροπή δέν του έστειλε πολεμοφόδια και τό Βουλευτικό του διεμήνυε να επιστρέψει στο Άργος.

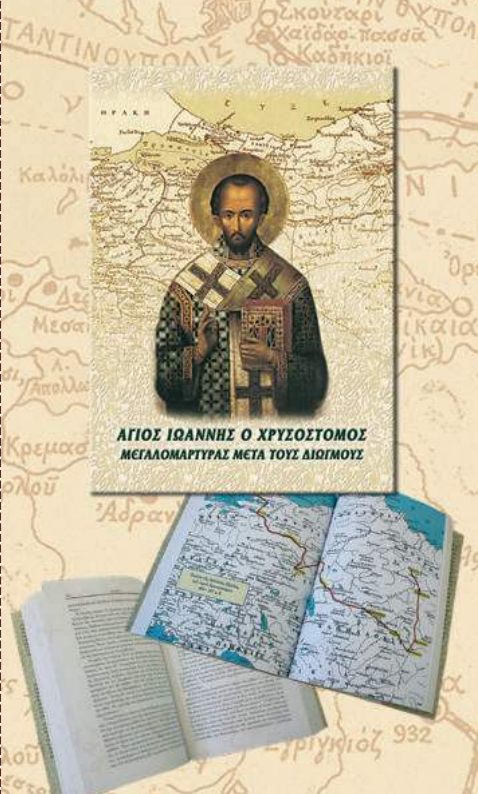
Στις 20 Οκτωβρίου 1827 διεξήχθη η ναυμαχία του Ναβαρίνου, η οποία κατέληξε σε ήττα των Τουρκοαιγυπτίων. Παρά ταύτα ο Ίμπραήμ παρέμεινε στην Πελοπόννησο και στις αρχές Φεβρουαρίου του 1828 κατέστρεψε την Τρίπολη. Μετά από ένα μήνα, τόν Μάρτιο του 1828, 3.000 Τουρκαλβανοί, που πολεμούσαν στο πλευρό του, άποσκήρτησαν και έφυγαν προς τη Στερεά Ελλάδα μέ-

σω Ἀργολίδος κρατώντας ὡς ὀμήρους πολλούς Ἕλληνες. Ὁ Κολοκοτρώνης ἦταν πάλι παρών ὡς σωστός πολέμαρχος. Περίμενε καί ἀνέκοψε τοὺς Τουρκαλβανούς στοὺς Μύλους τῆς Ἀργολίδος μαζί μέ τόν Αὐγουστίνο, ἀδελφό τοῦ Ἰωάννη Καποδίστρια. Ἔτσι ἀπελευθερώθηκαν οἱ Ἕλληνες ὄμηροι. Πῶς, λοιπόν, μπορούμε νά δεχτοῦμε ὅτι ὁ Κολοκοτρώνης μετά τό 1826 ἀσχολοῦνταν μόνο μέ τήν πολιτική, ὅτι χειρίστηκε τά θέματα «ἀφρόνως» καί ὅτι «δρᾶ μέ τρόπο βλαπτικό γιά τήν Ἐπανάσταση»;

Τή σημασία αὐτῶν τῶν προσπαθειῶν ἐξαιρεί ὁ πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων στόν ἐπικήδειο λόγο του πρός τόν νεκρό Κολοκοτρώνη: «Ἦδη δέ τό κακόν τῆς δειλανδρίας καί διεδίδετο πλατυνόμενον καί ὑφείρπεν ὡς ὕπουλον ἔλκος... Τότε καταβάς ὁ Κολοκοτρώνης ἐπεδείξατο τό μέγιστον κατόρθωμα τῆς στρατηγικῆς αὐτοῦ συνέσεως καί δυνάμεως... τοὺς μέν ἠπίως καί πράως δυσωπῶν, τοὺς δέ τραχύτερον ἐπιπλήττων καί πρός τό καθήκον ἀνωμένους καί ἄκοντας ἐπανάγων». Εὐστοχα ὁ Π. Σοῦτσος στόν Ἐπιτάφίό του ἐπίσης ὑπογράμμισε: «Οἱ ἔνδοξοι ἀγῶνες τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη ἤρξαντο μετά τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος καί μετ' αὐτοῦ ἔπαυσαν».

Σήμερα, στοὺς χαλεπούς καιρούς μας, στεντόρεια ἀκούγεται ἡ φωνή του: «Ὅποιος εἶναι χριστιανός, ὅποιος εἶναι Ἕλλην, ὅποιος ἔχει αἷμα Ἑλληνικόν εἰς τās φλέβας του, ἄς τρέξη νά ὑπερασπισθῆ τήν πίστην καί τήν πατρίδα του· ἐάν τήν ἀγαπᾶ. Εἰ δέ μή, ἄς ὄψεται» (26 Ἰουνίου 1825). Κι ἐμεῖς χρησιμοποιώντας τά λόγια τοῦ Κ. Οἰκονόμου τόν ἀποζητοῦμε: «Ἄγε, νικητὰ Κολοκοτρώνη, φάνηθι μετά τῶν Ἑλλήνων σου καί σκόρπισον τά σφριγῶντα καί ἀκάματα σμήνη καί τούτων τῶν ἀγέρωχων υἱῶν τῆς ὑπερηφανείας συντρίψας αὐτῶν τās ραγδαίας ἐπιδρομάς καί τās διώξεις εἰς φυγὰς ἀνεπιστρόφους».

Εὐδοξία Αὐγουστίνου



Ἔνα βιβλίο, μεταφρασμένο ἀπό τά γαλλικά, πού ζωγραφίζει μπροστά στά μάτια τοῦ ἀναγνώστη ὀλοζώντανη τήν ἱερή μορφή τοῦ μαχητικοῦ ἁγίου ἀρχιεπισκόπου, τοῦ στοργικοῦ ποιμενάρχη, τοῦ φλογεροῦ ἱεραποστόλου, τοῦ ἄξιου ἠγέτη.

Ὁ συγγραφέας Amédée Thierry μέ τήν ἀκρίβεια τοῦ ἱστορικοῦ καί τή γλαφυρότητα τοῦ λογοτέχνη ἀποδίδει πιστά τό ἱστορικό πλαίσιο, τοὺς ἀγῶνες, τίς πληγές καί τή δόξα τοῦ ὑμπετέτη ἀετοῦ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας.

Ζητήστε το
στό βιβλιοπωλεῖο μας

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ
Γ. Μπακατσέλου 5, Θεσσαλονίκη
ἢ
e-shop <http://books.apolytrosis.gr>



Ψαλμός 103ος

Ἡ καμπάνα τοῦ Ἑσπερινοῦ χτυπάει. Ἡ μέρα τελείωσε, ὁ ἥλιος ξέρει πότε νά δύσει. Ὁ ἄνθρωπος σταματάει κι αὐτός τή δουλειά του. Κάνει τόν σταυρό του. Ξύπνησε χαράματα, ἔβγαλε τό ψωμί του, τό κρασί, τό λάδι. Φτάνει ὁ κόπος καί ἡ ἔγνοια τῆς μέρας. Ὡρα γιά τό λίγο δεῖπνο καί τό Ἀπόδειπνο. Γιά αὔριο ἔχει ὁ Θεός.

Ἄλλωστε δέν εἶναι μόνος του στόν κόσμο. Ἄγγελοι γύρω του «πυρός φλόγα». Δέν φοβᾶται τίποτα. Ὁ Θεός εἶναι φῶς, «περιπατῶν ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων».

Σ' ὅλη τήν κτίση εὐφορία καί μεγαλείο, σάν νά βγήκε τώρα ἀπ' τά χέρια τοῦ Δημιουργοῦ. Ἄφθαρτη, ἄρμονική, ἀσφαλῆς, στολίδι στήν ἄβυσσο. Νερά νά ποτίζει, χορτάρι νά σπέρνει, τήν αὐγή γιά νά ξυπνάει, τή νύχτα γιά νά κοιμᾶται. Γύρω του βουνά, πεδιάδες, φαράγγια. Δάση, σπηλιές, θάλασσες. Πουλιά, θηρία, ἔρπετά. Τό καθένα ξέρει τί θά κάνει, ποῦ θά πάει. Ἔχει τόν τρόπο του, τή θέση του, τήν ὥρα του. Ὅταν πέφτει τό σκοτάδι βγαίνουν τά θηρία, ὅταν ξημερώνει μαζεύονται στή φωλιά τους καί τότε βγαίνει ὁ ἄνθρωπος γιά τή δική του δουλειά. Ὑ-

πάρχει χώρος, χρόνος, τροφή γιά ὅλα.

«Ἐπληρώθη ἡ γῆ τῆς κτίσεώς σου!». Ἕνας κόσμος τόσο ἰσορροπημένος, σχεδόν σάν ἕνας κόσμος παραδεισένιος πρό τῆς πτώσεως τῶν πρωτοπλάστων.

Ἐπῆρξε ποτέ ἕνας τέτοιος κόσμος; Ἐπῆρξε ἀκόμα καί μιά-δυό γενιές πρὶν ἀπό μᾶς. Ἦταν ἕνας κόσμος μέ ἁμαρτία ὅπωςδήποτε -«ἐκλείπειεν ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἄνομοι, ὥστε μὴ ὑπάρχειν αὐτοῦς»- ἀλλά ὄχι ἀφύσικος σάν τόν σημερινό.

«Ἀποστρέψαντος δέ σου τὸ πρόσωπον παραχθήσονται». Ἡ ἐποχή σήμερα εἶναι ἀφύσικη καί ὡς ἐκ τούτου ἀνισορροπη καί ἀνάξια γιά τόν ἄνθρωπο. Ἕνας κόσμος σέ τριπλή κρίση, οἰκονομική, ἐπισιτιστική καί ψυχολογική.

Οἰκολογική, γιατί ὁ ἄνθρωπος σήμερα προσβάλλει τήν κτίση καί τόν ἐδικοῦνται ἀκόμα καί οἱ νυχτερίδες καθὼς ἀπειλεῖται ἡ ζωὴ τους.

Ἐπισιτιστική, γιατί ὁ ἄνθρωπος σήμερα εἶναι «καταναλῶν ἄρα ὑπάρχω». Καταναλῶν βέβαια σέ κοινή θέα, γιατί ἀλλιῶς δέν ἔχει νόημα.

Καί ψυχολογική, γιατί ὁ ἄνθρωπος σήμερα δέν καταδέχεται νά εἶναι ἕνα

μέρος, ένα μέλος του κόσμου. Θέλει να είναι τό κέντρο του κόσμου. "Οχι θέλει, πιστεύει ότι είναι τό κέντρο του κόσμου. Καί γι' αυτό τρελάθηκε.

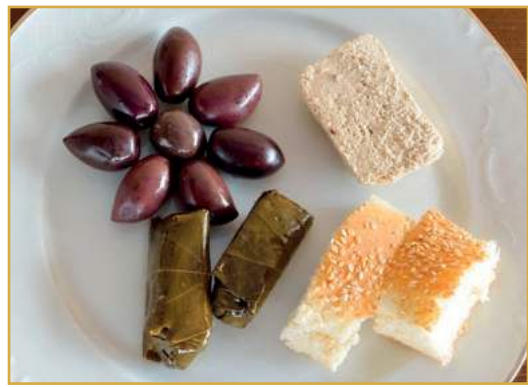
Φαντάζεται ότι είναι σήμερα βασιλιάς; Είναι αυτομάτως. Φαντάζεται ότι είναι ό πιό διάσημος; Είναι αυτομάτως. Πώς; Μέσα από ένα παντοδύναμο σκήπτρο, ένα υπερόπλο. "Εναν παραμορφωτικό καθρέφτη πού τόν παρουσιάζει στους άλλους όπως θέλει κάθε φορά να είναι. Ποιός είναι αυτός; Τό κινητό του τηλέφωνο. "Ο κόσμος μας θά περάσει στην ιστορία μέ αυτήν τήν εικόνα: ό άνθρωπος μέ ένα κινητό στό χέρι. Μέρα καί νύχτα. Γι' αυτό ούτε κοιμάται πλέον. «"Η εποχή μας είναι δαιμονισμένη», έλεγε ό άγιος Παΐσιος, «γιατί ό άνθρωπος σήμερα δέν κοιμάται».

"Ηταν ένα κρύο πρωινό. Καταχνιά στόν ούρανό, πάχνη στό χώμα. Στόν έρημο κήπο στρωμένο μέ τά χρυσοκίτρινα φύλλα του φθινοπώρου ένα σπουργίτιτσιμπολογούσε ό,τι βρήκε καί σήμερα. «Πάντα πρός Σε προσδοκώσι δούναι τήν τροφήν αύτων εις εύκαιρον· δόντος σου αύτοις συλλέξουσιν». Κι ένα μοναδικό τριαντάφυλλο ξεχασμένο έγερνε άπ' τίς παγωμένες δροσοστάλες. Φωνές, κουβέντες, γέλια, στόν δρόμο. Παιδιά πού πήγαιναν στό σχολείο. "Η καλή γιαγιά τους τά σταυρώνει στην πόρτα. «"Άγγελε, φύλακα προσάτη, μέ τά φτερά σου τ' άπλωτά...», ό μήνας των άγγέλων. «"Αντε καί του "Αντριώς», λέει, «μπορεί να πέσει τό πρώτο χιόνι να χαρείτε».

Νοέμβριος, φθινόπωρο; "Υπάρχουν άκόμα έποχές; Οί ειδικοί λένε ότι πάνε να εξαφανιστούν κι αυτές.

«"Εποίησε σελήνην εις καιρούς... "Ως έμεγαλύνθη τά έργα σου, Κύριε». Γαλήνη. "Όσο θέλεις "Εσύ, θά υπάρχει κι αυτός ό κόσμος.

Ζ.Γ.



Νηστεύεις; Πρόσεχε!

"Η νηστεία είναι ρίζα όλων των άρετών καί αρχή των θείων έντολών...("Αντίθετα) ή τρυφή είναι αίτια όχι μόνο της άμαρτίας αλλά καί της άσεβείας... Πρέπει να ύπάρχει μαζί μέ τή νηστεία καί έγκράτεια. Γιατί; Διότι ό χορτασμός άκόμη καί μέ τίς νηστήσιμες (εύτελείς) τροφές έμποδίζει τήν ψυχή να ζήσει τό πένθος πού εξαγνίζει καί τήν κατά Θεόν λύπη καί τήν κατάνυξη, ή όποία κατεργάζεται τή σταθερή μετάνοια πού σώζει. Πράγματι, χωρίς συντετριμμένη καρδιά δέν είναι δυνατόν να άγγίξεις τή μετάνοια. Συντρίβει τήν καρδιά καί τήν όδηγεϊ στό πένθος για τίς άμαρτίες της ό περιορισμός της τροφής καί του ύπνου καί των αισθήσεων.

"Όπως, λοιπόν, εκείνος ό πλούσιος του "Ευαγγελίου λέγοντας στόν έαυτό του «φάγε, πίε, εύφραίνου», τόν έκανε ό άθλιος άξιο της αίώνιας φλόγας καί άνάξιο άκόμη καί της παρουσίας ζωής, έτσι κι έμεις, άδελφοί, αντίστροφα να πούμε στους έαυτούς μας: να έγκρατευόμαστε καί να νηστεύουμε, να συμμαζευόμαστε καί να ταπεινωνόμαστε καί να κακοπαθούμε για τή σωτηρία μας. "Ετσι καί τήν παρούσα ζωή θά διανύσουμε καλά καί θεάρεστα καί τήν αίώνια μακαριότητα θά κληρονομήσουμε.

Γρηγορίου Παλαμά, "Ομιλία 6,
Προτρεπτική προς νηστειαν 17-18,
ΕΠΕ 9,188-190. Άπόδοση Κ.Π.



Κατασκηνωτικό ταξίδι

Θά σās παρακαλοῦσα νά μέ συντροφεύσετε ἐμένα καί τίς φίλες μου σ' ἕνα ὑπέροχο ταξίδι. Ἐνα ταξίδι ἀναμνήσεων πού ξεκινάει ἀπό τήν παιδική μας ἡλικία καί σφραγίζει μέχρι σήμερα τήν πορεία μας.

Εἶχαμε τήν εὐτυχία νά εἶναι οἱ γονεῖς μας πιστοί χριστιανοί, μέ πρῶτο μέλημά τους τή σωστή διαπαιδαγώγησή μας. Αὐτοί μās πήραν ἀπό τό χέρι καί μās ὁδήγησαν στόν Χριστό καί στήν Ἐκκλησία του. Μέ ἐμπιστοσύνη καί ἀγάπη μās ἐναπέθεσαν στά χέρια τῶν κατηχητριῶν μας. Ἐκεῖνες ἀνέλαβαν τίς εὐαίσθητες ψυχές μας καί τίς ἔκαναν κοινωνούς τῆς πιό μεγάλης Ἀλήθειας.

Ἄναριθμητες οἱ χαρές πού γευτήκαμε σ' αὐτό τό φιλόξενο καί ἅγιο περιβάλλον! Τά μαθήματα, πού ζωντάνευαν μπροστά μας τίς θεόπνευστες ἀλήθειες τῆς Βίβλου καί τά συναρπαστικά συναξάρια τῶν ἁγίων μας, μās σαγήνευαν. Τά γεμάτα ἀπό παλμό τραγούδια, οἱ ὁμορ-

φες γιορτές καί οἱ ὑπέροχες ἐκδρομές μās ἐνθουσίαζαν. Τά παιχνίδια μέ τά βραβεῖα καί τά δῶρα ὡς ἔπαθλα, ὄχι μόνο στούς νικητές ἀλλά σ' ὅλους τοὺς ἀγωνιζόμενους, μās μαγνήτιζαν. Περισσότερο ἀπό ὅλα ὅμως παραμένει χαραγμένη στίς καρδιές μας ἡ στοργική ἀγάπη τῶν κατηχητριῶν μας, μέ κορυφαία προσφορά τους τή διακονία στήν κατασκήνωση. Μιά πράγματι μοναδική ἐμπειρία, πού κάθε καλοκαίρι τά στελέχη τήν ἔκαναν ξεχωριστά συναρπαστική.

Σταθμός πρῶτος: Πρώτη Φλώρινας

Στίς καταπράσινες πλαγιές τῆς ἀκριτικής Φλώρινας, τῆς αἱματοβαμμένης ἠρωικῆς αὐτῆς γῆς τῆς πατρίδας μας, μπῆκε τό πρῶτο λιθαράκι στό πνευματικό μας οἰκοδόμημα. Χαράχτηκε ὡς ἀνεξίτηλη σφαγίδα, σ' αὐτό τό μαγευτικό ταξίδι. Ἀπό τήν ἐγερσή μας, τήν ὀρθρινή προσευχή, τή γυμναστική, τήν ἔπαρση

τῆς γαλανόλευκης, γεύομασαν ἀτέλειωτες στιγμές χαρᾶς, τραγουδιοῦ, χοροῦ. Παιχνίδι μέ ἀπίστευτες τσουβαλοδρομίες μέχρι τελικῆς πτώσεως στό γήπεδο. Ἕνα καθημερινό πανηγύρι. Μέσα στόν ναό τῆς φύσης, στή σιγή τῆς βραδιάς, κάτω ἀπό τόν Σταυρό τοῦ Χριστοῦ σφραγίζαμε τή μέρα μας μέ τόν ἦχο τοῦ σιωπητηρίου. Ὅμως πάνω ἀπό ὅλα μιά νεαρή, φλογερή ἀρχηγός μέ τόν λόγο τοῦ Θεοῦ στά χεῖλη καί στήν καρδιά της συνέπαιρνε τίς παιδικές μας ψυχές. Ἀλησμόνητη ἡ πατρική εὐλογία τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου π. Αὐγουστίνου, μεγάλου ἀγωνιστοῦ καί φλογεροῦ ὑπερμαχοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας. Οἱ παιδικές μας ψυχές γέμιζαν μέ καθάριο ὀξυγόνο Χριστοῦ.

Σταθμός δεύτερος: Πέραμος Καβάλας

Στή χρυσαφένια ἀκρογιαλιά τῆς Περάμου λούστηκαν στό φῶς τοῦ ἡλίου ἀλλά καί τοῦ Χριστοῦ οἱ ἐφηβικές μας ψυχές. Σίγησαν οἱ ἀτέλειωτες ἀνησυχίες μας, ἰκανοποιήθηκαν οἱ ἀναζητήσεις μας. Ξανασυναντήσαμε τήν ἀγαπημένη μας ἀρχηγό, πού γνωρίσαμε στή Φλώρινα, νά μᾶς δείχνει τό μονοπάτι πού ὀδηγεῖ στό φῶς. Ἐκεῖ προβληματιστήκαμε οὐσιαστικά καί φύγαμε μέ τήν ψυχή μας γεμάτη Χριστό!

Ἕστερα μεγαλώσαμε, ἀνοίξαμε τά φτερά μας νά πετάξουμε μακριά, νά κυνηγήσουμε τά ὄνειρά μας, νά φτιάξουμε τίς δικές μας καινούργιες φωλιές. Ὅμως... ὅμως δέν νιώθαμε αὐτάρκεια, κάτι μᾶς ἔλειπε, κάτι μεγάλο καί βασικό πού γέμιζε μέ νοσταλγία τίς καρδιές μας. Μᾶς ἔλειπε ὁ ζεῖδωρος λόγος τοῦ εὐαγγελίου, ἡ θαλπωρή τῆς συντροφιάς τοῦ καθηγητικοῦ καί προπάντων ἡ ἀδελφική

κοινή ζωή τῆς κατασκίνωσης.

Εὐλογητός ὁ Θεός πού προνόησε καί πάλι γιά μᾶς τά χαμένα πρόβάτά του! Οἱ καλές μας κατηγήτριες μᾶς εἶχαν πάντα στή σκέψη, στή φροντίδα τους καί κυρίως στήν προσευχή τους. Ξαναβρεθήκαμε, ὠριμες πιά κυρίες -οἱ περισσότερες μέ οἰκογένεια, παιδιά, ἐργασία- ὡστόσο ὅμως μέ ἄσβεστη τήν ἐπιθυμία νά συνεχίσουμε τή χριστιανική ζωή πού εἶχαμε ἀρχίσει ἀπό τή μικρή μας ἡλικία.

Σταθμός τρίτος: Ἄνω Πορόια-Σερρών

Συνειδητοποιημένες πιά γιά τό τί ζητοῦμε καί θέλουμε, ἐρχόμαστε στήν πλαγιά τοῦ Μπέλες. Ἀπό ἀκριτική περιοχή ξεκινήσαμε τό ταξίδι μας καί σέ ἱστορική ἀκριτική περιοχή ἐπιστρέφουμε, μέ τή λαχτάρα τῶν παιδικῶν μας χρόνων, μέ τήν ὀρμή τῶν ἐφηβικῶν μας χρόνων καί μέ τή σταθερότητα, τή συνειδητή ἐπιλογή τῆς ζωῆς μας, πού φέρνει ἡ ὠριμότητα. Ζωή μέ τόν Χριστό! Καί μέ μεγάλη μας χαρά συναντοῦμε τήν ἴδια ἀρχηγό, πού μᾶς συγκίνησε καί μᾶς συνεπήρε στή Φλώρινα, μᾶς ἐνθουσίασε καί μᾶς ἀνύψωσε στήν Πέραμο, νά μᾶς περιμένει γιά νά μᾶς ξεδιψάσει μέ τόν ζωντανό θεϊκό λόγο, νά μᾶς ἀφυπνίσει καί νά μᾶς ὀδηγήσει σταθερά στήν ὀλοκλήρωση τῆς πνευματικῆς μας καλλιέργειας, σέ μιά ἰσόβια μαθητεία...

Τήν ἀρχηγό καί ὅλα τά στελέχη, πού μέσα ἀπό τήν κατασκηνωτική ζωή μᾶς γνώρισαν τόν Πλάστη καί Δημιουργό μας, τόν Σωτήρα καί Λυτρωτή μας, καθώς καί ὅλο τό μεγαλεῖο τῆς πίστεως μας, τίς εὐχαριστοῦμε μέσα ἀπό τήν καρδιά μας!

Γ. Κ.

Διήγημα



Ζητείται όμπρέλα

Βροχή, βροχή, βροχή! Μούλιασε ή γη από τό νερό κι ό ήλιος είχε νά φανεί μέρες. Αυτές οί τόσο ύγρές καί μουντές μέρες θύμιζαν περισσότερο Λονδίνο κι όχι Έλλάδα.

- Έχουμε ξεχάσει ότι ό ούρανός είναι γαλάζιος, είπε ή Μαργαρίτα κι ή μάνα της γύρισε καί τήν κοίταξε έπιτιμητικά.

- Νοέμβρης μήνας είναι, παιδί μου, τί θέλεις νά κάνεις; Άν δέν βρέξει τώρα, πότε θά βρέξει; Τόν Ιούλιο;

- Νά βρέξει, δέν λέω, είπε συγκαταβατικά ή Μαργαρίτα, μά όχι κι έτσι, καλέ μαμά!

Τράβηξε τήν κουρτίνα του παραθύρου ή νεαρή έφηβος καί κάθισε στό γραφείο της. Τό δέντρο στόν άκάλυπτο έσφυζε άπό ζωή μέ τά έκατοντάδες σπουργίτια νά χαλούν τόν κόσμο. Η βροχή τσίρ - τσίρ μουρμούριζε τά δικά της κι αυτό ένιωθε

νά τής τή δίνει στά νεύρα! Για πρώτη φορά στή ζωή της έμαθε τί θά πει όλικός ύετός. Δίχως σταμάτημα, δίχως άνάπαυλα.

- Κι όμως είναι εύλογία αυτή ή βροχή, Μαργαρίτα μου!

Ξαφνιάστηκε πού άκουσε τόν πατέρα της νά τής μιλάει έτσι. Έκείνος κάθισε στήν άκρη του κρεβατιού δίπλα της καί πέρασε τό χέρι του γύρω άπό τόν ώμο της. Τής ήρθε νά κουρνιασει στήν άγκαλιά του, μά ένιωσε ότι είχε κάτι σοβαρό νά τής πει καί τόν κοίταξε μέ προσοχή.

- Θα σου πώ μία ιστορία άληθινή, παιδί μου, πού σημάδεψε τά παιδικά μου χρόνια. Δέν έτυχε ποτέ νά σου τήν πώ γιατί δέν δόθηκε ή άφορμή. Σήμερα όμως πού σε άκούω νά γκρινιάζεις συνέχεια για τή βροχή θέλω νά σου τήν πώ. "Ημουν στά έξι μου χρόνια. Οί γονείς μου ήταν στή Γερμανία κι έγώ ζούσα μέ τή γιαγιά μου καί τά δύο μικρότερα άδέλφια έδω στήν Έλλάδα, ξεκίνησε νά διηγείται ό πατέρας καί στήν όθόνη του μυαλου του άβίαστα χάθηκε ό χρόνος.

- Έλάτε, έλάτε, παιδιά μου, νά παρακαλέσουμε τήν Παναγία μας νά στείλει βροχή!

Η γιαγιά τά μάζεψε σάν τήν κλώσσα κάτω άπό τίς φτερούγες καί άρχισε τίς μετάνοιες μπροστά στό εικονοστάσι.

- Γιατί νά στείλει βροχή, γιαγιά μου; ή ρώτησε μέ ένα παράπονο, μόλις τελείωσαν τήν προσευχή. "Άν βρέξει, πώς θά παίξουμε στήν αύλή;

Τόν άγκάλιασε μέ άγάπη ή γιαγιά καί τόν έβγαλε έξω στήν αύλή. Του έδειξε τά χωράφια πού άπλώνονταν μπροστά τους.

- Πρέπει, γέ μου, νά βρέξει, νά μαλακώσει ή γη κι ύστερα οί γεωργοί νά τήν όργώσουν καί νά τή σπείρουν για νά ζήσουν κι εκείνοι, μά καί για νά έχουμε κι έμεις τό ψωμί μας.

Άπό τότε κάθε μέρα κοιτούσε τόν ού-

ρανό καί ἔψαχνε νά βρεῖ σύννεφα καί παρακαλοῦσε γιά τήν πολυπόθητη βροχή. Εἶχε ἀκούσει ὅτι πολύ δύσκολα βγάζουν τό ψωμί οἱ γονεῖς του στό ξένα καί δέν ἤθελε νά στερηθοῦν οἱ ἄνθρωποι τό ψωμί τους καί στό χωριό τους. "Ὁμως ὁ Νοέμβρης τελείωνε καί στάλα δροσιάς δέν ἔφτανε ἀπό τόν οὐρανό.

- Γρήγορα πᾶμε! εἶπε ἡ γιαγιά σάν ἄκουσε τίς καμπάνες νά χτυποῦν. Ἄρπαξε ἀπό τό χέρι τά δύο μικρότερα κι ἐκεῖνος ἀκολουθοῦσε τρέχοντας δίχως νά καταλαβαίνει ποῦ πᾶνε.

- Ἐσύ εἶσαι μέγας καί καταλαβαίνεις, γύρισε σέ κάποια στιγμή καί τοῦ εἶπε ἡ γιαγιά. Θά κάνει λιτανεῖα ὁ παπᾶς γιά νά βρέξει, θά συναντηθοῦμε καί μέ τό διπλανό χωριό στό δίστρατο. Θά λιτανέψουμε τήν εἰκόνα τῆς Παναγίας κι αὐτοῖ τοῦ Ἁϊ-Γιώργη.

Σάν ἀστραπή πέρασε στό μυαλό του ἡ εἰκόνα τοῦ γυρισμοῦ ἀπό τή λιτανεῖα.

- Γιαγιά, ρώτησε ἀσθμαίνοντας, βρέχει πάντα, ὅταν κάνουμε λιτανεῖα;

- Ναί, γιέ μου, πάντα, τοῦ ἀπάντησε καί σήκωσε τή μικρή του ἀδελφή στήν ἀγκαλιά της.

Ἄφησε τή γιαγιά νά πηγαίνει μέ τά μικρότερα στήν ἐκκλησιά καί γύρισε τρέχοντας στό σπίτι. Πῆρε τίς ὀμπρέλες πού τοῦς ἔφερε ἀπό τή Γερμανία ἡ μαμά τό καλοκαίρι καί βρέθηκε, προτοῦ φτάσουν οἱ ἄλλοι στήν ἐκκλησιά, δίπλα τους.

Ξαφνιάστηκε ἡ γιαγιά, ὅταν τόν εἶδε δίπλα της νά τῆς δείχνει τίς ὀμπρέλες χαμογελαστός καί λαχανιασμένος. Ἐσκυψε καί τόν φίλησε τρυφερά στό μέτωπο.

- Θά βρέξει, γιέ μου, θά βρέξει, εἶπε μέ βεβαιότητα. Καλά ἔκανες καί πήγες καί τίς ἔφερες.

Ἐβγαλαν οἱ ἄντρες τήν εἰκόνα ἀπό τόν ναό καί μπήκε μπροστά ὁ παπα-Θανάσης. Ἦψωσε τό βλέμμα του στόν οὐρα-

νό, θυμιάτισε τήν εἰκόνα καί ξεκίνησαν. Δέν ἔκαναν οὔτε δέκα βήματα, ὅταν τά μάτια τοῦ παπα-Θανάση ἔπεσαν πάνω στό παιδικά χέρια πού κρατοῦσαν τίς ὀμπρέλες καί στό θέαμα αὐτό δέν μπόρεσε νά ἀντέξει ὁ παπᾶς.

- Θά βρέξει, ἀδελφοί μου! Σίγουρα θά βρέξει, εἶπε μέ λυγμούς καί τόν ἔβαλε δίπλα του νά περπατάει...

- Κι ἔβρεξε; τινάχτηκε μέ ἀγωνία ἡ Μαργαρίτα, καθώς ὁ πατέρας της ἄφησε τά δάκρυά του νά τρέξουν.

- Ναί, Μαργαρίτα μου, ἔβρεξε καί γίναμε ὅλοι μούσκεμα, καθώς τίς ὀμπρέλες τίς δώσαμε γιά νά μή βραχεῖ τό εἰκόνημα. Ὁμως αὐτό τό μούσκεμα ἦταν τό πιό ξεστό ρούχο μου γιά ὅλους τοῦς χειμῶνες.

Τόν κοίταξε δίχως νά καταλαβαίνει τί τῆς ἔλεγε ἡ Μαργαρίτα.

- Ἀπό τότε μέχρι σήμερα, παιδί μου, ἐκεῖνη ἡ πίστη ἔγινε ἡ ὀμπρέλα μου καί τό ἀδιάβροχό μου σέ ὅλες τίς μπόρες τῆς ζωῆς. Καί κάθε Νοέμβριο, ὅταν βλέπω ὅτι ὁ Θεός στέλνει πλοῦσια τή βροχή του, τόν δοξάζω. Κι ὅταν βλέπω ὅτι κλείνει τοῦς οὐρανούς, τόν παρακαλῶ νά βρέξει. Κατάλαβες τώρα γιατί εἶναι εὐλογία ἡ βροχή;

Κοίταξε ἀπό τό παράθυρο τή βροχή πού ἔξακολουθοῦσε νά πέφτει. Τά σπουργίτια ἔξακολουθοῦσαν κι αὐτά τό πανηγύρι πάνω στό δέντρο κι ἡ Μαργαρίτα κούρνιασε αὐτή τή φορά στήν ἀγκαλιά τοῦ πατέρα της.

- Μοῦ χρειάζεται κι ἐμένα ἡ ὀμπρέλα σου, τοῦ εἶπε κι ἔνιωσε τό μουρμουρητό τῆς βροχῆς νά τή νανουρίζει.

- Τί ώραία πού ἀκούγεται ἡ βροχή, ψιθύρισε καί χώθηκε πιό βαθιά στήν πατρική ἀγκαλιά.

Ἐλένη Βασιλείου

Συζητώντας τὰ γεγονότα...

Δημογραφικός κατήφορος. Ύπάρχει ἐλπίδα;

Πολύ ἀνησυχητικά ἀναμένονται τὰ ἀποτελέσματα τῆς φετινῆς ἀπογραφῆς. Ὑπολογίζεται ὅτι ὁ πληθυσμός τῆς χώρας θὰ εἶναι μειωμένος κατά περίπου 400.000 σέ σύγκριση μέ τό 2011. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι μόνο στόν νομό Σερρών ἡ μείωση ξεπερνάει τίς 15.000 κατοίκους. Τήν ἴδια ὥρα οἱ γεννήσεις συνεχίζουν τήν κατρακύλα. Τό 2020 ἦταν περίπου 50.000 λιγότερες ἀπό τούς θανάτους.

Μέσα σ' αὐτήν τήν τραγική κατάσταση κάποιοι ἀντιστέκονται καί δίνουν τό δικό τους μήνυμα.

Ἕνας ἀπ' αὐτούς εἶναι ὁ καλαθοσφαιριστής Βασίλης Σπανούλης, πού φέτος τελείωσε μία λαμπρή καριέρα στήν ὁποία κατόρθωσε νά εἶναι ὁ πρῶτος σκόρερ τῆς μεγαλύτερης εὐρωπαϊκῆς διοργάνωσης, τῆς Εὐρωλίγκα. Συγχρόνως ὅμως εἶναι καί ὑπερπολύτεκνος πατέρας ἕξι παιδιῶν. Δήλωσε μάλιστα πρόσφατα τὰ ἐξῆς: «Εἶναι εὐλογία τὰ παιδιά μου. Εἴμαστε παραδοσιακή οἰκογένεια. Προσπαθοῦμε νά περάσουμε στά παιδιά τίς παραδοσιακές ἀρχές τῆς οἰκογένειας».

Ἐπίσης ἕνα ζευγάρι ἡλικιωμένων ἀπό τό χωριό Κανδήλα τῆς Αἰτωλοακαρνανίας ἀνακοίνωσε ὅτι θὰ δώσει 1.000

εὐρώ γιά κάθε νεογέννητο στό χωριό τους. Ἄς ἐλπίσουμε νά τούς μιμηθοῦν κι ἄλλοι!

Παραδοξότητες

Τό Ὑπουργεῖο Παιδείας καί Θρησκευμάτων ἀπό τό καλοκαίρι ἀνακοίνωσε τίς ἀλλαγές πού ἔγιναν στά σχετικά ἑλληνικά σχολικά βιβλία μέ βάση τή Συμφωνία τῶν Πρεσπῶν. Συνεπείστατο! Τό παράδοξο εἶναι ὅτι ἡ κυβέρνηση ἐνῶ -παρά τίς προεκλογικές θέσεις- ἐκδηλώνει τή βούληση νά ὑπηρετήσῃ τήν ἐπαίσχυντη Συμφωνία, δέν ἀσκεῖ ἐντούτοις καμία πίεση στήν ἀπέναντι πλευρά γιά τή σωστή ἐφαρμογή τῆς. Τά δικά τους σχολικά βιβλία εἶναι πού γενιές γενιῶν διδάσκουν καί γαλουχοῦν μέ τόν μῦθο τῆς μακεδονικῆς καταγωγῆς.

Τελικά, μήπως ἐκεῖνη ἡ γραβάτα πού ἄλλαξε λαιμό στίς Πρέσπες ἔλεγε ὅ,τι δέν μπορούσαν νά δοῦν οἱ ζηλωτές τῆς Συμφωνίας; Μήπως ὄντως ἡ Συμφωνία ἐλευθέρωσε τὰ σχέδια τῶν μέν (ἔνταξη στό ΝΑΤΟ, Ε.Ε. κτλ.) καί ἔβαλε θηλιά μόνο στούς δέ;

Τύμβος Καστά στήν Ἀμφίπολη

Σύμφωνα μέ πληροφορίες τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ, ἀπό τό ἐρχόμενο καλοκαίρι θὰ ἀνοίξει τίς πύλες του -ἀρ-

Συζητώντας τὰ γεγονότα...

χικά για ομάδες έρευνητών και στήσυνέχεια για τό κοινό, ό Τύμβος Καστά στην Άμφίπολη. Τό επόμενο διάστημαθά πραγματοποιηθούν τά έργα πού είναι άπαραίτητα για τήν πρόσβαση στό μνημείο, ή άνακάλυψη του όποιου προκάλεσε παγκόσμια αίσθηση κι είναι μία άκόμη άποδείξη τής έλληνικότητας τής Μακεδονίας. Άξίζουα συγχαρητήρια στην ύπουργό Λίνα Μενδώνη για τό ιδιαίτερο ένδιαφέρον της σχετικά μέ τή συνέχιση τών έργων στό μνημείο, τά όποία είχαν παγώσει τήν προηγούμενη πενταετία, όταν οί τότε κυβερνώντες είχαν ως πρώτη προτεραιότητα τήν ύπογραφή τής έπαίσχυντης Συμφωνίας τών Πρεσπών.

Προχωρεί άσταμάτητα!

Καθλωμένος στό άναπηρικό καροτσάκι έδω και 15 χρόνια προχωρεί άσταμάτητα από νίκη σε νίκη. Πρόκειται για τόν παραολυμπιονίκη Άντώνιο Τσαπατάκη, πού φέτος έφερε στην Έλλάδα από τό Τόκιο τό χάλκινο μετάλλιο στην κολύμβηση.

Ήταν στά 18 του, όταν πλήρωσε τό πάθος του για τήν ταχύτητα μέ πολύ άκριβό τίμημα: παραλυσία κάτω άκρων. Είχε όμως τή δύναμη νά μήν προσθέσει στό ένα λάθος και δεύτερο. Ταπεινά άποδέχτηκε τίς συνέπειες και πάλεψε μαζί τους. Νικητής πλέον θέλησε νά κα-

ταστήσει τόν έαυτό του ένα μάθημα. Πέρα από τίς υπεράνθρωπες προσπάθειες για τήν κατάκτηση ύψηλών στόχων στό άθλημα πού αγάπησε από μικρό παιδί, παραδίδει μαθήματα ζωής σε σχολεία και διάφορες έκδηλώσεις για παιδιά. «Μήν κάνετε τό λάθος πού έκανα και, όπως βλέπετε, τό πλήρωσα άκριβά!». Σίγουρα μία τέτοια... «έποπτική» διδασκαλία χαράσσεται στίς παιδικές ψυχές και θα άποδώσει τούς έπιθυμητούς καρπούς: λιγότεροι άκρωτηριασμοί λόγω νεανικής τρέλας.

Κάτι παραπάνω!

Ήταν όπωσδήποτε συγκινητική ή κινητοποίηση Ένοριών, Συλλόγων, Δήμων, Κοινοτήτων, για νά συνδράμουν τό δυνατόν στην στήριξη τών πυροσβεστών και τών πυροπαθών τήν περίοδο τών μεγάλων πυρκαγιών του καλοκαιριού.

Κάτι παραπάνω από συγκινητική ήταν ώστόσο ή κίνηση μιås μικρής παρέας 15άχρονων. Έπισκέφτηκαν τό φαρμακείο τής γειτονιάς τους (στην Κηφισιά Αττικής) μέ 5 ευρώ ό καθένας στό χέρι, για νά αγοράσουν όσα κολλύρια μπορούσαν για τούς πυροσβέστες! Συγχαρητήρια στους ίδιους αλλά και σ' εκείνους πού τούς καλλιέργησαν τό πνεύμα τής προσφοράς!



ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
ΠΕΛΟΠΟΣ 7
54633 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ